

Registered No. M. 1118.

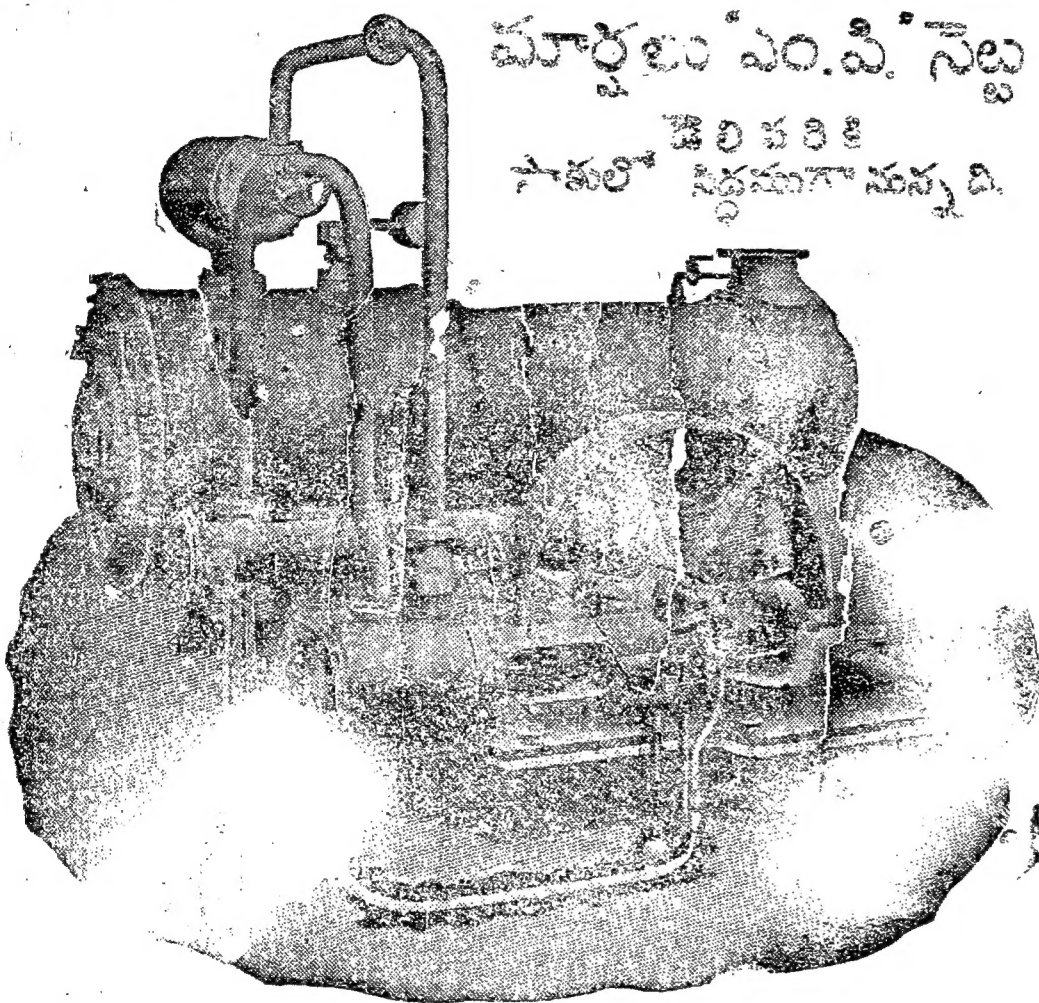
Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

ఆంధ్రమిత్ర

310079 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3. } ఐన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ ఆక్టోబరు నెల 17 తేది సోమవారము } No. 162.
 పరిష్కరము. ౮ } చుక్కరి నామకంపత్తుల ఆశ్రయమున బహుళ ప్రథమం. } సంచిక. ౧౩౨

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 జెలి పరికి
 సామలో నిర్దుమగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు రేయిక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.

మార్వలు నను & కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయం: బెంబేలు, తంజావూరు.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర పవిత్రమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి నంత మాత్రమున నయముగను. సులభ వేల 0-10-0 అణాలు

మోహనితైలము

సీసా 1-కి 0-12-0

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి 0-8-0

పండ్ల పొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం డిప్లో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2833

మీరు ఇంటికిపోయి కచ్చితముగా చాలా బడలికయందు పడుచున్నారా? వైసను పెట్టిండ్లు నిండున పడుచున్నారా? వైసను ఈ అద్భుత యంత్రమునింపిన తుంకి కోవాత్తున్నయల వాసనకు యిచ్చి మనము అనంతమును ముఖమునకు వాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవి కాలములో ఉపయోగించుకొన కచ్చిత వేర్వేరులకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నాడు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోను ఆవశ్యకము. ఎల్లవోట్లూ విక్రయించబడును.

ఓటో మోహిని ధర బుద్ధి 1-కి రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

రోబినియా తైలము ధర బుద్ధి 1-కి రూ 1-0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియాం కంపెనీ, 6 బందరునీధి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణ మే

ప్రాసిన రహిత ఖర్బులు కూడన అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు ఒక ప్రతి "కామ శాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరోగ్యనిగ్రహ యావధాలయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1903-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తప్పవకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

డైరెక్టర్లు

- శ్రీ వైదా చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమిందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- సూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు అగారు, బార్-ఎట్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాలగ్రామ సంఘమునకు బ్రష్టీ, గుంటూరు.
- బచ్చ నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, జ్ఞానదాయినీ గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకరు; పేరుకలపూడి. (గుంటూరు జిల్లా)
- పుత్తుల భాక నరసింహయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రివాయిని జాతీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; ప్రొవైడెంటు; చుదిరీపట్నం
- బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యనారాయణ వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
- పుచ్చా శ్రీరామశర్మగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యబాలసహజము; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- అయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవకార్యదర్శి, బెజవాడ.

ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమున

కర్తృవశ్యకములగు

గ్రంథములను తిక్కన.

పోతన-కృష్ణదేవరాయాది

జాతీయవీరుల పటములను, ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునకు వన్నెదెచ్చును.

అచ్చు వేయువారికిని గ్రంథకరలకును

మిక్కిలి సహకారి.

వెటుబడిదారులకు లాభకరము.

ఇతర వివరములకు ప్రోస్పెక్ట్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను:

ఆయ్యంగి వేంకటరమణయ్య మేనేజింగు డైరెక్టరు.

పాత్యపు వెంకటాచలపండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును

లోకమునవార

కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగుణకారియగు డిక్టేటర్లకు వేరొకటి లేదని ధారాళముగా చెప్పుచున్నది. వీటిలో ఆడైవకరమైన రేం వస్తువు చేరలేదు. గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలకొని వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరైనా గుణవంతములతో నేమించవచ్చును. ఈ మాత్రలు ౫ నుండి ౧౫ వరకు తాంబూలములో గాని లేక పట్టి నోటిలో గాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన డబ్బల మందము ఆరోగ్యము మలబద్ధము చికిత్సలను జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము వాతము, దగ్గు, పడికము వరముల నొప్పి జల

హీనత ఇంపు ఎంకా క్లెన్ కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన వేరొకటి గొందిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకచోట కూర్చుండుచు నీన గుమస్తాను వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు ఘోషాశ్రమి కూడ ఈ మాత్రలను నేమించి గుణమును పొగడుచున్నారు. 250 మాత్రలు ౫ల సీసా 1-కి వెల రు 0.4-0 ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్తేజి 0.4-0 ఒక సీసా 6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్తేజిలో

అన్ని దుకాణములందు దొరకును శ్రీ శ్రీరామమహాదేవ్యశాల

(301-594)

మై సూర

తంతి నిలాసము - పండిట్ మైసూరు.

మూడుఅవరాధపరిశోధకనవల

మాయావి

ఈ యింద్రజిత్తునిమాయలు, ఈ కుంభకర్ణుని బుద్ధితేని పకులము, ఈ రానజానురుని యొడలెలుంగుని మహాకారము, ఈ తాటక యంతులేని దానవలీల, ఈయప్పనాతి చూపోషని దుస్వభావము, ఈ వృత్తుతేవత యెడలెగని వీరవిహారము మనమెన్నడును గని విని యెలుంగము. ఈ మాయావి యపరాధ పరిశోధకనవల. క్యాలిఫోర్నియానుండి జిక్రపట శోభితమయి వెలువడుచున్నది. తపాలఖర్చు గాక 1-12-0.

(మాయావి తరువాత కథ)

మనోరమ (వార 821)

ఇరువురు మనోరమలు - ఇరువురును మనోరమలే కాని, యిందొకతే మనోహరిణి. మరియొకతే మహామరిణి. ఒక చోట మధురముగ్ధమందహాసము. మరియొకచోట భయంకర ప్రళయ వికృతాబ్ధిహాసము-ఒకటి మానవలీల-ఇంకొకటి దానవలీల. అమృతముకొరకు దేవదానముధము జరిగినది. హాలాహలము పుట్టినది. ఆకాలకూటబ్యాంబు మనోరమ కాదు. అది నారీపితాచీయగు జామిలియా. చిత్రపటశోభితమై కాలిఫోర్నియానుండి నున్న దీనివెల పోస్తేజి గాక 1-12-0.

(మనోరమ తరువాత కథ)

మాయావిని (డి. 2371)

నారీపితాచీ యగు జామిలియా భయంకరసంఘటనము లిం దత్యర్థముగ వర్ణించబడినది. అపరాధ పరిశోధకులలో ససాధారణ మేధాకాలియగు జేవేంద్రనాథునకును, జామిలియాను జరిగిన భయవిస్మయవిలాస సంభాషణము చదివి తిరవలయును. తపాలఖర్చుగాక దీని వెల 0-12-0.

ఈ నవలలు మూడును చందాదారు లగువారలకు పోస్తేజిగాక రు 2-8-0 లకే పంపుదుము.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, రాజమహేంద్రవరము.

నారీ మనోహర

వతి వసులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము - లక్ష రూపాయలు

వంతువిజయ - ఒక రూపాయ

ఉద్దేశము

- నేరు నేరు జాతుల మేలువరుసపత్తి మనదేశములో పండించుట.
- పనివాండ్రచే చేతినూలు వడికించి వివిధములగు బట్టలు తయారుచుట.
- పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పకడ్డకీ అప్పు నిచ్చుట.
- ప్రతిచోట బ్రాంచి నేర్పించి నచ్చుటచ్చుట తయారగుచున్న నూలుబట్టలు వ్యాయమైన ధరకు కొనుట.
- నూలుబడికడము, బట్టలు నేయడము అనుభవకాలుల ద్వారా కేర్పించుట.
- లాభములో నాలుగవ వంతు దేశ సేవకు వినియోగ పరచుట.

విజయంట్లు

ప్రతి గ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, జిహోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము కమిషను పైని యేజంట్లు కావలెను.

లక్కరాజు -

అప్పలస్వామినాయుడు,

(3168)

స్థాపకుడు.

చీరాలపేరాల పౌరుల విజ్ఞప్తి
చీరాల పేరాలవాసులకు తమ వంతులను, ఆంధ్రప్రదేశ్
దుర్గతి నా ఆశ్విజ బిగి సోమవారము అందరికి తెలి
సిన విషయమే! మేము వారికి వచ్చినపదవికి అనుమానము నిరు
త్సాహపడక మాయుధ్యమును ఇదివరకన్న పదిరెట్లు ఇనుమిక్కి
లిగా జయపడము గావించుకొనుటకు మేము సర్వసిద్ధులమై యు
న్నాము. మా ప్రతికూలురు కొందరు మాయుధ్యమును పూర్తిగా
ఆంధ్రప్రదేశ్ భుజస్థులందుమలమిదనే ఆధారపడి యున్న దని
చెప్పు బూటకపుమాటలు నీళ్లమాటలు. మా గ్రామస్థులు
యావత్తుంది ముగిసిపోలితీ పోయినమాట వినిగాని గ్రామ
ములలోనికి చేరరు.

ఇప్పుడును, మాముఖ్యులందఱు ప్రాసిక్యూషను నోటీసు
లువచ్చినవి. వారు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు వెళ్లుటకు సిద్ధముగా
నున్నారని విరాటంకముగా నొన్ని వక్కాణించగలము. మే
మందఱు సభ గావించుకొని గవర్నమెంటువారిచే నియమింప
బడిన కారాగృహములన్ని నిండించగలమని తీర్మానము గా
వించు కొంటిమి.

శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్య గారు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు
అరిగిన వేంటనే టంగుటూరి ప్రకాశముగారు మాకు పంపిన
సందేశమును విశయపూర్వకముగా స్వీకరించుచు మా దేశీయ
సోదర సోదరీలులను, మా గ్రామములకు తరుచుగ వరుడెంచి
మాకు సలహాలను నిత్తునని, హెచ్చరించుచున్నాము. మా గ్రా
మములకు ధనసంఘి అవసరముగాన వేంటనే ఆసంఘి సప్ల
యిచేసి మమ్ము కృతార్థులుగా చేయుదురుగాక.

కే. సత్యనారాయణమూర్తి.

* * * * *
చీరాల-పేరాల సోదరులకును యావద్భారతదేశీయ
మహాజనులకును ఒక విజ్ఞప్తి.

మాచీరాల-పేరాలవాసులు పశువును కప్పములు ఆభిల
భారతప్రపంచము యెరిగియున్నది. మాకు అందఱు యుండెను
శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారు నిష్పంధింపబడుట కెల్లమే మా గ్రామ
సహాయనిధికి ద్రవ్యము సమకూర్చులందులకు నేను తిరుపతినుండి
మదరాసువచ్చియుండి మేము కాసనసభాఫలితముపై ఆధారపడి
యుండకపోయినను పర్యవసానము తేలువకు ఆగుట యుక్త
మని కొందరు చెప్పినందున వనూలుపని ప్రారంభించలేదు. ఇటీ
వల ఘాతుకాలైన వార్తలవల్ల మారు త్వలో ముక్తికలుగునను
కొంటిమిగాని మొన్న నేను నామిత్రుడు పూటూరు వెంకటేశ్వర్లు
ఒక పెద్దమనుష్యునితో సంభాషించగా, మంత్రిగారియభిప్రాయ
ము ఇదివరకువరకాక గోపాలకృష్ణయ్యగారినిష్పంధము ప్రజల
లో మార్పుకలిగించునను ఆశతో నున్నటుల చెప్పుటచే
ఇంకకొంతకాలము మాకు కప్పములు తప్పని లోచుచున్నది.
గాని ప్రారంభమున 90 సంవత్సరములు నిండిన
వృద్ధవీరకవితో చెరసాల కేగియున్న విషయములో గోపాల
కృష్ణయ్యగారినిష్పంధము ప్రజలను లొంగడియనని తలచుట
నిజమగునని గా. మంత్రిగారికి పరిస్థితు లెప్పటికిని బోధపడక
క్రిందితాళేదారుల వ్రాతలపై విశ్వాసముతో నింకను నున్నారని
చెప్పకతప్పదు. కాన చీరాల-పేరాల సోదరులారా! ఇదివరకు
కన్న నెక్కుడుపట్టుదలతో మహాశంతియతో మనఉద్యమము
ను కొనసాగించినచో మనకు విముక్తి తప్పకకలుగును. ఇంతవరకు
నేను యెరిగినంతవరకు నాంగ్లప్రభుత్వమువారు మొదట ప్రజల
మాటలను త్రోసిపుచ్చినను ఆశాంతమునకు ప్రజలయెప్పుడునే
నెరవేర్చిన నిదర్శనములుగలవు. లార్డుకర్జుంగారు చేసిన బంగా
ళావిభాగము చేయుటను నిద్రనుండి లేపినదేగాని తుట్టుకుదకు
శ్రీసార్వభౌమదేవస్వయముగ రద్దుచేసెను. కాలిఫోర్నియా-
పెలమున్నుప్రభుత్వము ప్రజాప్రతినిధుల సలహాలను త్రోసివేసి
నిర్మించునెగాని ఎక్కడను అమలునకురాక పూర్వమేలా
సిడింగుప్రభుత్వములో రద్దు కావనవచ్చెను. తేపల్లెమునిసిపాలి
టీని రద్దుచేసెదమని వెల్లడించిగాని మంత్రిగారు కోరినవిధముగ
బకాయిపన్నులుయెట్లుకు ప్రజలు యెప్పుడవరకు తలెయ్య
చున్నది. చీరాల-పేరాలవంటి పల్లెటూళ్లకు యామునిసిపాలిటీ
తీసివేయబడినచో రాజకీయపరిణామే వుండెడిదాగును. కాన
గా. మంత్రిగారు మాకు తగినరాజకీయప్రబోధము కలిగించినందుకు
అభినందనము లర్పించుచున్నాను.

మూలపురుషుడు గోపాలకృష్ణయ్యగారు నిష్పంధములో
నున్నారు. తక్కిన పుత్రపుత్రములను బంధించుట ప్రాసి
క్యూషను చేసినారు. భారతము అంతయు దేవీయలపై బడినది.
అనేకులకు గృహసంతతి యింక కొందరికి పలువసతులు
యియ్యవలసియున్నది. ధనమాల మిగం జగత్, అది తీసున్న

బొంబాయి స్వదేశీ స్టోర్సు.
నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, జార్జి టౌన్, మద్రాసు
చీరాల, రవికుల, రంగులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు
పావళ్లు, చిత్రాడలు, త్రేలగట్టు ఉయ్యలలు, బొమ్మలు, పిత్తిలి టిఫిన్లు, ఇతర త్రాటిగా నూలు రకములు, కోటు,
నారమట్టు మొదలగు మాదిరిలు, స్త్రీల ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, ఫీసు బుఫ్టా వస్త్రు రకములు, వైన వేసుకొను
నవి మావద్ద అక్క గొంచుకొను వైకము పెట్టు. కాన్ వాను కేసులు, బ్రీపుసుములు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొద
విధవిధ వింతయైన మొదలగునవి కలువిధమాదిరిలలో మా యొద్దగలవు. లగునని అనేకమాదరీలలో మా వద్ద
మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిబటచోటు చాలదు. సిద్ధముగా స్టోరులో నున్నవి.
సకలజనుల సౌకర్యము వారియొక్క లాభమును దృఢించి ఈ నూతన బొంబాయి లెజిలియన్నాము.
బెంగళూరు, కంచి, కాళి, మధుర, నేలం, మలబారు, అచామదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి
మొదలగు స్థలములనుండియు, కురీయు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరిన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత
నుకు తగినట్లు పువయోగించునట్లు పెండ్లి మొదలైన ప్రయోజనములలోనను పువయోగించున తగిన కరెన్ పట్టు నూలు జువీ
రకములను రప్పించి, స్టావ చేసియున్నాము. ధర్మము సగముగా వుండును.

వైద్యులకు
కావలసిన
కిరాణా దినుసులు
మావద్ద దొరుకును.
డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. యం. బి. సి. యం.
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు:
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫారసీ, లిమిటెడ్,
19, హాకిన్ రోడ్డు, మదరాస్.

చేయన జేమియులేదు. కానో మహాజనులారా! పల్లెయనక
పట్టణయనక ఎల్లవారో లెమక కేకలది ఉదారమగు విరాళ
ములను స్వయమున యిరకులవద్దనుండి వనూలు చేయియ
కు తగిన విధమున సహాయము చేయుట, అవసరమని విన్నవించు
చున్నాను.
విరాళములను పంపువారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కారాగృహము
(6, 1 తేలు కెట్టిపిడి: మదరాసు)నకు పంపించవలెనని కోరు
చున్నాను.

రామలక్ష్మీ సీతారామయ్య.
* * * * *
చీరాల మ్యునిసిపల్ స్వయంసేవములు
సభా కలెక్టరుగారి రాక.
మా వంగోలు డివిజనుకు నూతనముగా రాబడిన సభా
కలెక్టరు వ్రాదరుసాహెబుగారు ది 2-10-21 తేదిన వుద
యం 8/30 గంటలబండ్లలో చీరాలలో దిగి. వారితో గూడ
బొప్పట్ల తహశీల్దారు అసిస్టెంటు తహశీల్దారుగూడ వచ్చిరి.
రైలువద్దకు వెయిడ్ చేర్చుకొని వారిసిబ్బందితో సహా
వెళ్లి సభా కలెక్టరుగారిని దర్శించి వారివిధిక్రమమైన కర్మ ఆన
గా మ్యునిసిపాలిటీ తీసివేయగూడదనే సంగతులు చెప్పగా
సభా కలెక్టరుగారు గ్రామము చూడవలెనని ఆన్వంటిలో చేర్
చుకొని, వారి సిబ్బంది, పోలీసువారు, లోకల్ ఫండువారు,
హాస్పిటల్ వారు, మున్నగు సర్కారుపురస్కారములు కాపుర
మున్న సంకావారి ఆగ్రహకంఠిధిగుండా దాటితీసి గ్రామము
లో యింకాకొందరు కాపురమున్నట్లు స్థిరపరిచించవలెనని ప్ర
యత్నించుచు. ఈదారిలో వైనచెప్పిన యేబది లేక యిరు
వదిమంది పురస్కారములమాల్రం వున్నారు. ఇంతలో ఉటుకూరి
వెంకటేశ్వర్లు వగయిరాలు కలుసుకున్నారు. అంతట హాస్పి
టల్ గోడ్డుమీదుగా సంకెటవారున దక్షిణాగ్రామం చివర
వరకు పుమారు ఆరుఫణ్గాంగులదూరము వెళ్లినారు. ఇంట్లు
యావత్తు తాళములు నేయబడి వాక్లిముంద పచ్చిగడ్డి నిర్మ
లాకు వైరాలలో నిండియుండి అజ్ఞముగావున్నది. సాను
పడిన గ్రామమును జూచి సాహెబుగారు జంగిల్ మాదిరిగా
వున్నదనిగూడా నెలవిచ్చిరి. తర్వాత చీరాలవలసవేల పాక
లు చూచుకుంటూ కమిటీపాకవద్దకు వచ్చి అక్కడ కొంత
నేపు కూర్చుండి మీకుగల యిబ్బందులు చెప్పకొనవలసిదనిగా
సాహెబుగారు నెలవిచ్చినమీదట పూటూరి వెంకటేశ్వర్లు
శ్రీకాకుళం సుబ్రహ్మణ్యం, మేకుపర్లం సాహెబు, చీరాల
రంగయ్యగారు మునిసిపాలిటీనల్ల తమకుగల కష్టపట్టులు స్పష్ట
ముగా చెప్పి మునిసిపాలిటీ తీసివేయటె తమముఖ్యోద్దేశమని,
మునిసిపాలిటీ తీసివేసేవరకు గ్రామములోనికి వెళ్లమని చెప్పిరి.
పద్మసాలీలతరపున పేరాలకాపురస్తుడు పడవల భావన్న గారు
కొన్ని సంగతులు ముచ్చటించుచోగా ఛెర్యెకొగం యిరను
నాకోపలేటరు మూదారు అని అంటూ, ఆ నాకోప

లేటర్ల యింతవరకు తీసుకవచ్చి గ్రామమును పాడుచేసినార
నిన్ని, అందరికి మునిసిపాలిటీ తీసివేయుట యెప్పుడులేదనిన్ని
మునిసిపాలిటీనల్ల వర్తకులకు స్పష్టముగావున్న కారణంవల్ల వారు
బలవంతులగుటవల్ల తలెమ్మావారిని లోబరుచుకొని యీపని జరి
గించినారని చెప్పినారు. అంతట చీరాల రంగయ్యగారు లేచి
వైరేమకొగారు తమపురస్కారమునకు కష్టముకలుగుతుందని తమ
ప్రతిష్టకు భంగము కలుగుతుందని చెప్పమంటే గాని వాస్తవ
మైన సంగతులుగావు. మేము నాకోపలేటర్లమే. స్వరాజ్య
ము రావలెనని యావద్భారతదేశ స్థులకు వున్నది.
అందరికి వచ్చినపక్షము మాకుకన్పించి. స్వరాజ్యము కావలెననే
నాకోపలేటర్లను గాంధీమహాత్ముడు గ్రామము వదిలివెట్టి
వెళ్ల మని యెప్పుడు చెప్పియుండలేదు. ఆప్రకారం యిదివరకు
యెక్కడజరిగియుండలేదు. మునిసిపాలిటీ తీసివేయమని యెన్ని
పర్యాయములు గవర్నమెంటువారికి పిటీషన్లు పెట్టుకొనినను
నిర్ణయమున దున, గవర్నమెంటువారు ఉపకారం చేసెద
రను ఆశ నిరాశచేసుకొని యీపుద్యమమును సాగించితిమని
చెప్పిరి. అంతట సాహెబుగారు, యేమవతులప్రకారం మీరు
గ్రామములోనికి వెళ్లెదరని ఆరుగురు పూటూరి వెంకటేశ్వ
ర్లుగారు మునిసిపాలిటీ రద్దుచేస్తే వెళ్లెదమని చెప్పిరి. అంతట
సాహెబుగారు చీరాలపేరాలవాసులు గ్రామములోనికివెళ్లి
కాపురములు వుండియెడల మునిసిపాలిటీ తీసివేసేవిషయమై
ఆలోచించెదమని, యావత్సహాయము పరిష్కారమయ్యెను
వారంటు, ప్రాసిక్యూషన్ వైరాలవరకు తీసికొనవని గజ
టింగ్ ప్రకటించెదమని, యీవత్తులమీద గ్రామములోనికి
వెళ్లవలసిదనిగా నెలవిచ్చిరి. యీవత్తులవల్ల మాకు యేలాటి
పువకాము జరుగునని నమ్మకములేదు గాన మునిసిపాలిటీ పూర్తి
గా రద్దుచేసిన నేగాని మేము గ్రామములోనికి వెళ్లమని జూల
సంటి వెంకటసుబ్బారావుగారు చెప్పిరి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు,
గ్రామములోనికివెళ్లి కాపురమున్న వెంటనే మునిసిపాలిటీ రద్దుచే
సెదమని ఆన్వయిస్తున్నారు. అంతట సాహెబుగారు ప్రజలం
దరితో బాగా ఆలోచించుకొనుమని చెప్పి వెళ్లిరి.
ది 5-10-1921 తేదిన గ్రామస్థులు సుమారు 2000 నేల
మంది సమావేశమైరి. యీవైవిధము మీటింగులో పెట్టగా
మనకు యెంతోపక్షకట్టులు వచ్చినను, మునిసిపాలిటీ రద్దుచేయ్య
వలెను గ్రామములోనికి వెళ్లకుండుటకు సభలో యేకగ్రీవముగా
తీర్మానింపబడినది.
చీరాలపేరాల గ్రామస్థులకష్టములు ఆభగవంతునివల్ల నే
నెలవేయని ప్రజలందరు నిశ్చయించుకొనినారు.
యావద్భారతదేశీయులకు విజ్ఞప్తి.
మా గ్రామములో యిప్పటికి కొందరు బీదలు పాకలు
నేయుచున్నారు. మరికొందరు నేయుచున్నారు. దబ్బులేమిచే
బీదలు చాలాకష్టపడుతున్నారని గాన బీదలయందు దయ
యించి యిదివరకు ద్రవ్యసహాయము చేసెదమని వాగ్దానము
చేసినవారున్న యిప్పుడు యిక్క నిశ్చయించుకొన్నవారును
వెంటనే తగుసహాయము చేయవలె నని ప్రార్థితులు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1921-వ సం॥ అక్టోబరునా 17 వ తేదీ

సోమవారము

రాష్ట్రములు:

ఇండియా ప్రభుత్వము

రాజ్యాంగ సంస్కరణముల మూలమున, రాష్ట్రములస్థితి అభివృద్ధి గాంచెననుట కాభారము గడపించుటలేదు. సంస్కరణములకు బూర్వము, రాష్ట్రములకు చేకూరిన రాబడి వాని లాభము నిమిత్త ముపయోగించుటకు వలదు పడకబోయెను. కేంద్రప్రభుత్వమువారే రాబడిని గ్రహించి, తమ యచ్చవచ్చినరీతిని వంచిపెట్టుచుండిరి. అవసరావసరములను తిన్నగ వరిగణించరయి. మద్రాసు రాష్ట్రముపై నపుడును చిన్నచూపు జూచుచుండిరి. మద్రాసు రాష్ట్రమునకు పర్వతెంట్లు సెటిల్ మెంట్లు లేకబోవుటచే, దారిద్ర్యము ననుభవించుచున్న చిన్నవర్గాలను ప్రభుత్వపు బాక్సనులకు బంపుచుండెను. కాని, కేంద్రప్రభుత్వమున పలుకుబడి లేకయుండెను. వంగ రాష్ట్రపుస్థితి కొంతవడి మేలుగనుండెను. మద్రాసు రాష్ట్రపు రాబడి, ఆరాష్ట్రమునకన్న ఇతరరాష్ట్రముల యక్రమం కధికముగ వెచ్చించబడుచుండెను. నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణములు, రాష్ట్రముల రాబడిని కేంద్రప్రభుత్వపు రాబడి నుండి వేరుజేసెను. కేంద్రప్రభుత్వమునకు రాబడిలో లోటుగలుగకుండ, వివిధ రాష్ట్రములు, నిర్ణీత మగు మొత్తములను చెల్లించవలయునని, మొత్తము సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. వీరి నిర్ణయము ప్రకారముగూడ మద్రాసు రాష్ట్రముపై నధిక భారము మోపబడెను. ఈ భారము ప్రతివత్సరమును కొంతవరకు తగ్గించబడుచుండునని మొత్తము సంఘమువారు సూచించిరి. ఈ ఏర్పాటుప్రకారము మద్రాసు 348 లక్షలను, వంగదేశము 63 లక్షలను కేంద్రప్రభుత్వమునకు ప్రథమవత్సరమున నియమలయును. మద్రాసు తన రాబడిలో 100-కి 35 $\frac{1}{2}$ వంతున ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసి యున్నది. క్రొత్త ఏర్పాటువలన, రాష్ట్రముల కెట్టిలాభము గలిగినటుల భోచదు. తన యక్రమం లేరుననున్నను, ముందుగ ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసినది చెల్లించి, మిగిలిన రాబడితో వ్యవహారముల నన్నిటిని ప్రతి రాష్ట్రమును సర్దుకొనవలయును.

అన్ని రాష్ట్రములును యీ భారమును కష్టముగనే భరించుచున్నవి. మొత్తముసంఘమువారి ఏర్పాటునకు అన్ని రాష్ట్రములును తమ యసమృద్ధిని వెనుక గనుబజచియుండెను. రాష్ట్రములు, కేంద్రప్రభుత్వమునకు సొమ్మును చెల్లించవలయుననుట క్రమముగాదు. రాష్ట్రములకు ప్రత్యేకముగను, కేంద్రప్రభుత్వమునకు ప్రత్యేకముగను రాబడి విచ్చుచున్నపుడు, వీలగునంతవరకు ఎవరి రాబడిలో వారు తమ వ్యయము నిముడ్చుకొనుట కర్హము. సామాన్యముగ సంభవించని యిబ్బందులు తలస్థించినపుడు, రాష్ట్రములు కేంద్రప్రభుత్వమునుగాని, కేంద్రప్రభుత్వము రాష్ట్రములనుగాని ధనసహాయము కొరకైన కోరవచ్చును. అంతయుగాని, ప్రతివత్సరమును తమ బాగోగులను

దేనిని విచారించకముందు, రాష్ట్రములు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ధనము బంకువలసి యుండుట, అన్యాయ మని వేరుగ చెలువనక్కరలేదు. తన కున్నధనములో వ్యయము నిముడ్చుకొన గలిగినపుడే, కేంద్రప్రభుత్వము తన బాధ్యతను గ్రహించగలుగును. రాబడినిబట్టి వ్యయమును నిర్ణయించుకొనగలుగును. మాఖ్యావసరము లగు వ్యయములను, రాష్ట్రము లేభరించవలసియున్నవి. అందుచే కేంద్రప్రభుత్వమునండియే రాష్ట్రములకు ధనమింకను చేరుట న్యాయముగనుండును. కేంద్ర ప్రభుత్వవ్యయములలో సైనికవ్యయమే విస్తారమయినది. రాష్ట్రములనుండి ధనము వచ్చుననునాశ లేనియెడల, సైన్యవ్యయమును కేంద్రప్రభుత్వము ఎక్కువ జాగ్రూతతో నిర్ణయించగలుగును. రాజ్యాంగసంస్కరణములు స్వపరిపాలనాధికార మొనగకబోయినను, ఇతరవిధముల నయినను సౌకర్యముల నొసగలేదని, పృక్తమును చున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వము విఫల మగుటకు, ధనాభావము ఒక కారణముగనున్నది. మంత్రులకు కోర్కె లేన్నియున్నను, ధనము లేక వానిని సఫలపరుపలేకపోవుచున్నారని వలురాష్ట్రముల నుండి వినవచ్చుచున్నది.

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసినది పోన, మిగిలిన సొమ్ములో రిజర్వుకావలసినది విశేషధనము పోవును. ప్రజాయత్తశాఖలకు బోయెడి ధన మల్పము. మంత్రు లందుచే క్రమ పరిపాలనమునకు డబ్బు లేదని గుండుచుండును. వంగరాష్ట్రమువారు మిగిలినవారికన్న ముందుగ తాము చెల్లించవలసిన మొత్తమును వదులుకొనవలసిన దని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని వేడిరి. వీరికోర్కెను పొందుపరుచుచు ఆర్థికసభ్యు లగు హెయిలీగారు హైందవశాసనసభలో నొకతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఆ తీర్మానముపై చర్చ జరుగునపుడు, వివిధ రాష్ట్రసభ్యులును తమతమ రాష్ట్రములపై బడిన భార మధికముగ నున్న దని మొరలిడిరి. వంగదేశమువారి మా రీయవలసిన మొత్తమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వదులుకొనరి. వంగదేశపుమంత్రులును, శాసనసభ్యులును, ఈ భారమును భరించునెడల పరిపాలనము కొనసాగుట దుర్లభమని నివేదించిరి. అవసరమగు పనులకు వేసికొని ధనము లభించదని నడివీరి. మద్రాసు రాష్ట్రభారమునకన్న వంగదేశభారము తక్కువ. వంగరాష్ట్రమునకన్న మద్రాసు రాష్ట్రమునందు దారిద్ర్య మధికము. క్రస్తుతవత్సరమున కాటకము వ్యాపించియున్నది. దత్తమండలము లలో కాటకము మిగుల వేధించుచున్నది. రాష్ట్రమున జలాధారములు తక్కువయగుటచే, వంటలును తక్కువగనున్నవి. జలాశయముల ఏర్పాటు లనేకములు, డబ్బులేక నిలిచిపోయినవి. వివిధమున జూచినను, మద్రాసుపరిస్థితులు అనరుకూలముగ నున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో వంగదేశమున కన్న గూడ మద్రాసు రాష్ట్రమున కుపశాంతి ముందుగ గలుగుట యావశ్యకము. అందుచే వంగదేశము డబ్బు నియనకరలేదని చెలిపినటులనే మద్రాసు రాష్ట్రముగూడ చెల్లించ నక్కరలేదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చెలుపుట యవసరము.

మద్రాసు శాసనసభలో మొన్నటిదినము టి. ఎ. రామలింగచెట్టిగారు వంగదేశమున కొనగిన సౌకర్యమును మద్రాసు రాష్ట్రమున కొనగవలయునని తీర్మాన ముపపాదించిరి. యూరపియను సభ్యులును, హైందవ సభ్యులును తీర్మాన విషయమునకు నేకగ్రీవముగ సమ్మతి తెలిపిరి. అనధికారసభ్యులే గాక ప్రభుత్వ సభ్యులును ఇందునుగూర్చి వట్టుదలతో మాటలాడిరి. ఈ

తీర్మానము పై యధికారులకు వెంటనే తెలుపబడునని, శాసన సభాధ్యక్షులు వాగ్దానమునుబట్టి గ్రహించవచ్చును. ఒకసంవత్సరమునందు శాంతి గలిగినను లాభములేదు. చెల్లించవలసిన మొత్తములో కొంత మాపు గలిగినను ప్రయోజనములేదు. ఈవద్దతి యసలే దొరికిపోవలయును. కేంద్రప్రభుత్వాదాయము రానురాను హెచ్చునుగాని తగ్గిపోవదు. విశేషాదాయము రాదగిన శాఖలు నారిచేతులలో నున్నవి. సుంకములరాబడి వాణిజ్యాధిక్యముతో బాటు పెరుగుచుండును. వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము దేశమునకు చేకూరినచో, ఇండియా ప్రభుత్వపు రాబడియు హెచ్చును. రాష్ట్రాదాయమునందు, మత్తుపదార్థముల రాబడి తగ్గిపోయె నని మద్రాసు శాసనసభ్యు లంగీకరించిరి. ఆ బాగ్గీ రివిన్యూ ఇంకను నానాటికి తగ్గిపోక తప్పదని, రామలింగచెట్టిగారు నుడివిరి. ఇందుకు విచారించుటకు బదులు సంతసింపవలయును. దేశపు నైతికాభివృద్ధిని క్రుంగజేసెడి మత్తుపదార్థములనుండి రాబడిని సంపాదించుట కన్న, దానిని విడనాడి దేశీయుల డ్డే నుమును పెంపొందించుట ముఖ్యావశ్యకము. ప్రజలసీతిని ఆరోగ్యమును ధనమును పాడుచేసెడి రాబడివలన, దేశము ఆధోగతి పాలగుచున్నదిగాని అభివృద్ధి గాంచుట లేదు. నల్ల నుండు వాడుకను చాలించిననాటినుండియు, చీనాదేశమున వికాసమెటుల గలిగెనో, త్రాగుడు దురభ్యాసము సమసి పోయినకొలదియు హిందూదేశము సత్వరాభివృద్ధి జెందుననుట కేమాత్రము సందియములేదు. గాంధీ మహాత్ముని యద్యమము, దేశ పారిశుధ్యమున కెంతయు తోడ్పడుచున్నది. రాష్ట్రములకు చెడు మార్గములద్వారా లభించెడి రాబడి తగ్గిపోవుచున్నది. రాష్ట్రాభివృద్ధికి ధన మధికముగ గావలసి యున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాబడి విశేషముగ చేకూరుట కవకాశ మెంతయేని గలదు. ఇట్టిస్థితిలో ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రములు చెల్లించవలసిన మొత్తముతో నసలే నిమిత్తము లేకుండ జేయుట న్యాయము. ఆ విషయమును శాసనసభ బాగుగ యోచించలేదు. కేంద్రప్రభుత్వము దేశమునకు బాధ్యతవహించనంతవరకు, వారి సౌకర్యమును రాష్ట్రములకు కలిగించెద రని తోచదు. ఈ సౌకర్యము లేనంతవరకు, తమకున్న కొలదియవకాశముల నయినను మంత్రులు పయోగించి అభివృద్ధికరములగు మార్పులను ప్రవేశిపెట్టి పలుండదు. ఇట్టిస్థితిలో సంస్కరణము లవజయము గాంచుటలో వింత లేదు. కోశాధికారము ప్రజలకు లేనంతవరకు, పైపై మెరుంగు లేన్ని యున్నను ఉపయోగము లేదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము చేకూరనంతవరకు, ప్రజలకు కోశాధికారం లభించదు. సంస్కరణములలో స్వల్పమయినమార్పుల గోరుటతో ప్రొద్దుబుచ్చుటకన్న సత్వరస్వరాజ్యముకొరకే ఎల్లరును ఏకదీక్షతో పాలుబడుట లాభకర మని సులభముగ కనుగొనవచ్చును. ప్రస్తుత విషమస్థితిలో, స్వపరిపాలనమువలనగాని దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచజాలదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములును, కేంద్రప్రభుత్వమును ప్రజలకు సంపూర్ణ బాధ్యత వహించినగాని ప్రజ లిచ్చెడి సొమ్ము ప్రజోపయోగమునకు వినియోగము గానేగదు. దేశదారిద్ర్యము తొలగి సాభాగ్యము చేకూరుట కదియే సాధనమార్గము.

చీరాలపేరాల పొరుల కష్టములు
నందీవని సహాయము.

చీరాల పేరాలవాసుల కష్టములను వర్ణించుచు బ్రచురింపబడిన లేఖలను పాఠక మహాశయులు చదివెయ్యుదురు. అధికారులు వారి కట్టుదలను వదలుదురని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. శాసన సభయందు ప్రవేశపెట్టదలచిన తీర్మానము వెనుకకు బడినది. స్థానిక శాఖాంగమంత్రికి ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య గారి బంధనము స్వీయాచరణమునందు విశ్వాసమును బలపరచినది. అభియోగముల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. కల్లపు గ్రామములకు బోయిన చీరాలపేరాలవారు స్వస్థలములకు జేరుచున్నారు. వానలు కురియుచున్నవి. నివసించుటకును పనులకును నాచ్యుదనములేకను గొందరు కష్టపడుచున్నారు. సీతారామయ్యగారు వ్రాసిన లేఖయును చీరాల లేఖలును ప్రజల దురవస్థను హృదయము కరగునటులు వర్ణించు చున్నవి. గోపాలకృష్ణయ్యగారిని గౌరవించుటకు చీరాలపేరాల సంరంభమును విజయవంతము చేయుట యవసరము. ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘము లీతినిమునను స్వసంఘనిధినుండి కొంత ద్రవ్యమును నిచ్చియును కొంతద్రవ్యమును ప్రోగుచేసియును చీరాలపేరాలవాసులకు సహాయమును జేయుట ధర్మము. చెన్నపురి కాంగ్రెసుసంఘమునుండి రూ 100 ల నిచ్చుట కుద్దేశము గలదు. ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియును నీ విధమునను ద్రవ్యసహాయమును జేయుట కేర్పాటును చేయుట యుక్తము. ఆంధ్ర మహాజను లందరును నాపన్నులైన చీరాలపేరాల ప్రజలకు యథాశక్తిని సహాయమును జేసి స్వధర్మనిర్వహణమును జేయుటకు వేడుచున్నాము. విరాళముల నాంధ్రపత్రికకు గాని చీరాలపేరాలకుగాని కంపవచ్చును.

విలేజ్ కోర్టులు

క్రొత్తచట్టము ప్రకారము, విలేజ్ బెంచి కోర్టులు నిలిచిపోయి, వానిస్థానమునందు కంచాయీకోర్టులు నెలకొల్పబడుచున్నవి. 1920 సంవత్సరపు విలేజ్ కోర్టుల రిపోర్టు ప్రాత ఏర్పాటులు తొలగి క్రొత్త ఏర్పాటు లమలులోనికి వచ్చుచున్న తరుణమును సూచించుచున్నది. విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలు కొంతవర కుపయోగించుచున్నను, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో వాని నెక్కుడు గ నాదరించెదరని తోచదు. గ్రామమును వదలి, పట్టణము లందలి కోర్టులకు చీటికిమాటికి పరుగిడుట యాచారమయినది. విలేజ్ కోర్టులలో దాఖలుగాదగిన వ్యాజ్యములు కట్టణములలోని కోర్టులలో దాఖలగుటకు వీలులేదను నిషేధము లేనంతవరకు, స్థితి మారజాలదు. అనంతపురముజిల్లాలో విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలంతగ నుపయోగించరయిరి. దక్షిణార్కాటులో స్థితి యిటులనే నున్నది. బళ్లారిలో కొంచెము అభివృద్ధి గన్నట్టిది. చిత్తూరులోను, గంజాములోను, గోదావరిలోను, రామనాథు, తిరునల్వేలి, మొదలగు మండలములలో విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలు విశేషముగ నుపయోగింపలేదు. కడప, గుంటూరు, కృష్ణా, కర్నూలు, మధుర, మలబారు, నెల్లూరు, విశాఖపట్టణము మండలములలో కొంతవర కభివృద్ధి గన్నట్టుచున్నది. చాల గ్రామములలో కక్షలు ప్రబలియుండుటచే, విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలు లెక్కించుట లేదని, మండలాధికారులు తమ రిపోర్టులందు సూచించిరి. ప్రస్తుత విధానముక్రింద, విలేజ్ కోర్టులుగాని, తదితరకోర్టులుగాని, ప్రజలకక్షలనుమాన్పి, వాటిలో నైకమత్యము కలిగింపజాలవు. ప్రజలే తమలోగల విశ్వాసపాత్రు

లై, కలుకుబడిగల పెద్దలతో కంచాయీసంఘములను ప్రతిగ్రామమునను స్థాపించుకొనుట అత్యంతావశ్యకము. తమలో బెరిగెడి వివాదములను వారిద్వారా పరిష్కరించుకొని, వారి కర్జయములను శిరసావహించవలెను. కోర్టులకుబోయి, వ్యాజ్యములతో జూదమాడుట మానుకొనవలయును. ఏగ్రామమువా రాగ్రామమునందే తమతమ వివాదములను పరిష్కరించుకొని, కోర్టులదొక్క-క బోవుచో, పట్టణములలోని కోర్టులతో బని పోవును. అప్పుడు న్యాయ వాదులు తమంతట తామే, వృత్తిని మానుకొనగలరు. గ్రామప్రజలనుండి పిలుపు రానిది, న్యాయవాదులకు చురుకు పుట్టదు. గ్రామకాంగ్రెసుసంఘములు కంచాయీతుల నిర్మాణమునకు బూనుకొని, కలతలను మాన్పి వేయవలయును. గ్రామమే, హిందూ దేశమునకు పునాది. గ్రామమునందు ఐకమత్యము బలపడిన, దేశమునందైకమత్యము బలపడును. సహాయనిరాకరణోద్యమము సఫలత గాంచుటకు, ప్రజలలో నైకమత్యము దృఢముగ నుండుట యవసరము. ఐకమత్యమునకు వేరు పురుగుగ నున్న కక్షల సంతరింపజేయుటకు, కాంగ్రెసుసంఘములు చురుకుగ బనిచేసిన స్వరాజ్యము చేరువుకు వచ్చు ననుటకు సందియము లేదు.

సహకారపరపతిసంఘములు

1919-20 సంవత్సరమున యావద్భారత దేశమున సహకారసంఘము లెటుల బనిజేసెనో వివరించెడి నివేదిక వెలువడినది. నివేదికవత్సరమున కో-ఆపరేటివు బ్యాంకుల సంఖ్య 333 నుండి 400 కు బెరిగెను. సభ్యులసంఖ్య 107017 నుండి 127026 కును, క్యాపిటలు 729 లక్షల నుండి 885 లక్షలకును బెరిగెను. బ్యాంకులమూలమున వచ్చిన నికరపు లాభము 1370.781 రూపాయల నుండి 1750678 రూపాయలకు బెరిగెను. వ్యవసాయపు ప్రయమరీసంఘముల సంఖ్య 28977 నుండి 36299 కు బెరిగెను. వ్యవసాయేతరసంఘముల సంఖ్య 1971 నుండి 2662 వరకు బెరిగెను. నివేదికవత్సరాంతమున వ్యవసాయ, వ్యవసాయేతర సంఘసభ్యులసంఖ్య 1514,539 అయ్యెను. క్యాపిటలు 1255 లక్ష అయ్యెను. వ్యవసాయసంఘములనుండి 30,78,118 రూపాయలును వ్యవసాయేతర సంఘములనుండి 11,63,877 రూపాయలును, మొత్తము 42,41,995 రూపాయలును చేకూరెను. ఇండియా మొత్తమున, సహకార సంఘములసంఖ్య రానురాను విశేషమగుచున్నది. 1919-20 సంవత్సరమున 40772 సంఘములు పని జేయుచుండెను. రాష్ట్రములబట్టి చూచిన సంఘముల సంఖ్యలో అజ్మీరు మార్వారురాష్ట్రము ప్రథమస్థానము నాక్రమించుచున్నది. కూర్గు రెండవ స్థానమును బర్మా మూడవస్థానమును, పంజాబు నాలుగవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. బొంబాయి రాజధాని ఆరవస్థానమును, మద్రాసు పంగరాజధానులు ఏడవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానములగు మైసూరు, బరోడా, భోపాళ రాష్ట్రములలో సహకారసంఘముల సంఖ్య విస్తారముగ నున్నది. సభ్యుల సంఖ్య యుక్తమక్రమముగ విస్తారమగుచున్నది. నివేదికవత్సరమున సభ్యుల సంఖ్య 1521148 అయ్యెను. సభ్యులసంఖ్యలో అజ్మీరు మార్వారు ప్రథమస్థానమును, కూర్గు రెండవస్థానమును, బొంబాయి మూడవస్థానమును, మద్రాసు ఆరవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానములలో మైసూరు, బరోడా, భోపాలు రాష్ట్రములు అభివృద్ధి గనుబటచున్నవి. ఇండియా మొత్తమున పర్మింగు క్యాపిటలునందు రానురాను అభివృద్ధి గనుపడుచున్నది. 1919-20 సంవత్సరమున 214071 రూపాయల క్యాపిటలు గలదు. ఈవిషయమున రాష్ట్రములబట్టి చూచిన, అజ్మీరు, మార్వారురాష్ట్రము ప్రథమస్థానమును, బర్మారెండవస్థానమును, మధ్యరాష్ట్రములు మూడవస్థానమును, పంజాబు నాల్గవస్థానమును, బొంబాయి ఆయిదవస్థానమును, మద్రాసు ఆరవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. మైసూరు, బరోడా, భోపాలు రాష్ట్రము లీ విషయమై అభివృద్ధి జూపుచున్నవి. మొత్తముమీద స్వరాష్ట్రములందువలె, పెద్దవియగు మద్రాసు, బొంబాయి, బెంగాలురాష్ట్రములందు సహకారసంఘోద్యమము విశేషాభివృద్ధి జూపుటలేదు. స్వదేశ సంస్థానములు, మద్రాసు, బొంబాయి, బెంగాలురాష్ట్రములకన్న నీ విషయమున ముందుకు నైచినవి.

స్థానిక వార్తలు

నెల్లూరువిద్యార్థి సంఘము:—ఈసంఘమువారి 31 వార్షికోత్సవమును జరుపువిషయమై యాలోచించుటకు శేపు మంగళవారము సాయంత్రము 4:30 గంటలకు పచ్చయప్పకళాశాలయందు సభకూడును. నెల్లూరు వార్తలరును విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

దివ్యజ్ఞానసభ:— అక్టోబరునెల 12, 23 తేదీలను చిత్తూరులో కలెక్టరువారి బంగళాకు యెదురుగా నూతనముగా కట్టబడియుండు మందిరములో దివ్యజ్ఞానసభ జరుగును. శ్రీమతి అనిలసంబమ్మగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహింతురు.

ఒకయువన్యాసము:— జే. సి. మాలోనీ, వి. సి. యస్ గారు పబ్లిసిటీ విప్లవీయా భవనములో శేపు 18వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు మద్రాసులో యిండ్లు కట్టుటను గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

“నవీన కేరళము” వారపత్రిక:— స్వరాజ్య ప్రింటింగు ఆండ్ పబ్లిసింగు కంపెనీవారిచే ప్రకటింపబడనున్న “నవీన కేరళము”ను మళయాళము వారపత్రికకు ముద్రాపకులు ప్రకాశకులుగా మండేమని కృపానిధిగారు శనివారమునాడు ఎగ్జ్యూరు షీఫ్ వ్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారికి దెలిపిరి. అతడు ధరావతును చెల్లించలేదు. యు. గోపాలమినెక, కె.పి. కేశవమినెకగారు ప్రతికాసంపాదకులుగా నుండురని తెలియుచున్నది.

వైశ్యసంఘము:—శకునరక్షణము:— సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు, శకునరక్షణ సంఘము స్థాపించుటకై టి. నాగయ్య చెట్టిగారును, ఉప్పటూరు ఆశ్వార్య చెట్టిగారు నెలకు 50 రూపాయల చొప్పునను, ఉప్పటూరుతిరు వెంగడతామ చెట్టిగారు 30 రూపాయలను, చొల్లూ, వి. ఎతిరాజులు చెట్టిగారు, 25 రు.ల చొల్లూ, హోఅందుకోవారు 20 రూపాయలతో రావుబహదూరు టి. సంబెరుమాన్ చెట్టిగారు సంవత్సరమునకు 30 రూపాయలుచొప్పునను విరాళము లొసంగిరిని దెల్పుచున్నారు.

ఆంధ్రా ఆయుర్వేద యునానీ మహామండలి:— నిన్నటిసాయంత్రము 5 గంటలకు ట్రిప్పికేసులో వైశాఖ్రుని కోడున దాక్టరు జే. కే., "పుగారి భస్మంత్రియ" ప్రముఖ వైద్యమండలివారు రా|| బ|| తిక్కాని బాలాజీరావు నాయకుగారి ఎం. ఎల్. సి. యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానములను గావించి:—

- 1 దేశీయ వైద్యులకు రెంటిని యభివృద్ధి చేయుటకు, ఇంకను ఎక్కువ అవకాశములను కలగజేయుటకు ఆయుర్వేద యునానీ వైద్యపాఠశాల నొకదానిని నెలకొల్పుట.
- 2 ఈమండలి యధ్యక్షులగు రా|| బ|| టి. బాలాజీరావు నాయకుగారు (కృష్ణాజిల్లా బోర్డు వ్రెసిడెంటులును ఎం. ఎల్. సి.) ఉపాధ్యక్షులగు వా:జ్జే వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారు (క్రోత్రియందారు, హాగరీ వ్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటును) పనుమర్రి శ్రీనివాసరావు, వి. ఎల్. శాస్త్రి, దాక్టర్. జే. కే. రావు, దాక్టర్ నవాజుసాహెబ్ బహదూరుగారు మైదరాబాదు మున్నగు ప్రభృతులతో వైద్యప్రతిష్ఠాపనము నుద్దరించుట కొకసంఘము స్థాపించును. ఇంకను మరికొందరు సభ్యులను ఈసంఘమున జేర్చుటకు అధికారము గలదు.
- 3 మండలి కార్యదర్శులుగ దాక్టరు నజీబుబహదూరు, దాక్టరు జే. కే. రావుగార్యనియమింపబడుదురు.
- 4 ప్రస్తుతము కార్యాలయము రి|| ధన్యంకి ఆశ్రమమున స్థాపింపబడినది.

మదరాసు శాసనసభ

శనివారమునాడు మద్రాసు శాసనసభ ఫలహారానంతరము 2 గ. 35 నిమిషములకు సమావేశమయ్యెను.

మదరాసు రాష్ట్రము భారత ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన మొత్తమును వంగదేశములో కేసీసీలగున తగ్గించవలయునను తీర్మానము సభ్యులచే సంగకరించబడునట్లు ఆంగ్ల దేశమందలి జాయింటుసార్ల మెంటికమిటీవారికిని భారతదేశపు కార్యదర్శిగారికిని తల్లి ఐమె తింతివార్త నియ్యవలయునని ఫలహారములకు సభ్యులు లేవనమొందు ది. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు ఉపపాదించియుండిరి.

అధ్యక్షులు:—ఈ తీర్మానమును జాయింటు కమిటీకిని, భారతదేశపు కార్యదర్శికిని తల్లి ఐమె తింతివార్త చేయవలయునని రామచంద్రరావుగారు కోరుచున్నారు. ఈ విషయమును గురించి మనము దీర్ఘముగ నాలోచింపవలయును. ఇట్లు పంపుటకు మన కధికారులు గలదా యని నిబంధనలను పరిశీలింపవలయును. మన గవర్నరు ప్రభుత్వముగారికి అట్టి అధికార మున్నయెడల, అతడు ఈ కార్యమును నిర్వహించగలడు. ప్రతివిషయమందును, మనము నియమముల ననుసరించుచుండవలయును. నా అభిప్రాయము రామచంద్రరావుగారికి సమర్థముగా నున్నయెడల, ఆయన తీర్మానమును ఉపసంహరించవచ్చును.

అంతట ది. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారిండుల కంగీకరించిరి.

ఈ తీర్మానము యావస్థయిచ్చే సంగీకరించబడెను.

పి. శివరావుగారి బిల్లు

భక్తి బండ్లకు, భాగ్యబండ్లకు అట్టికి మునిసిపల్ టోలు కట్ట పన్ను 4 ఆదాలు చేయవలయునని పి. శివరావుగారి క బిల్లును ప్రవేశపెట్టియుండిరి. ఆ బిల్లును గురించి ఆలోచించవలయునని శివరావుగారు కోరిరి.

గౌ. ది. బి. పి. రామారాయణిగారు బిల్లులో కొన్ని సవరములను వాక్యములను సవరించిరి. ఈ సవరణ లంగీకరించబడెను.

శ్రీమాన్ పి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారిట్లు చెప్పిరి “సవరణలంగీకరించిన బిల్లును ఆంగీకరించగూడదని నేను వేదవలసియున్నది. పన్నులను పెంపొందింపజేయునపుడు ప్రభుత్వమువారా బిల్లులను ప్రవేశపెట్టవలయునని గాని అధికారతరస్థులు ప్రవేశపెట్టగూడదు. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కేమి తొందర గలిగినదో నాకు బోధపడినది కాదు. అట్టి అవసర ముండియున్న పక్షమున ప్రభుత్వమువారే ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టియుండవచ్చును”

ఈమార్పును చేసినయెడల, మునిసిపాలిటీల ఆదాయము 2 లక్షలు ఎక్కువగు నని స్థానిక స్వపరిపాలనాంగ కార్యదర్శి ఎఫ్. జె. రిచ్చర్డ్సుగారు పలికిరి.

అధికారతరస్థులకు కూడ ఇట్టి బిల్లులను ప్రవేశపెట్టుట కధికారము గలదని గౌ. రా. బి. కె. వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు చెప్పిరి. అంతట ఈ బిల్లును వోటుకు పెట్టగా శ్రీమాన్ పి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు తప్పుమిగిలినవారందరు అంగీకరించిరి.

ప్రొసెసునర్స్ ట్రైమును ఎక్కువచేయుట

యం. న్యాయనారాయణ గారిట్లు పాదించిరి ప్రొసెస్సు ఆదాయములో కొంతమిగిలించునని కారణమున నిమిషాగోర్లులలోని ప్రొసెస్సునర్స్ జీతములను ఎక్కువచేయవలయును. ఇప్పుడును రు 12-8-0 లు రు 14-4-0 లు, రు 15-0-0 బదులు రు 15-0-0 లు, రు 17-8-0 లు, రు 20-0-0 నియ్యవలయునని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.

శ్రీమాన్ పి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు ఈ తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున, గౌ. కె. శ్రీనివాసయ్యగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. “వీరి నెలజీతములను హైకోర్టువారు నిర్ణయించెదరు. ప్రభుత్వమువారి విషయముతో జోక్యముకలుగజేసికొని, జీతములను మార్చునని వారిని నిర్బంధించజాలరు. నేనీ విషయమును గురించి హైకోర్టువారికి కొంత కాలము క్రిందట వ్రాసియుంటిని. వీరి జీతములను రు 14-0-0 లు, రు 15-0-0 లుండవలయునని హైకోర్టు న్యాయమూర్తి లభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్లు చేయుటవలన మూడవతరగతి ప్రొసెసునర్స్ జీతములలో కొంత అభివృద్ధి యుండగలదు. ఇంతకంటె ఎక్కువచేయుట ఆ సభ మన హైకోర్టుజ్జీలు అభిప్రాయపడుచున్నారని నాకు తెలియదు.

ఈ సమాచారమును పొందుటకు గారు తమ తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

శాసనసభలో సంగీకరించబడిన తీర్మానములు

ఎ. టి. పామర్ గారిట్లు పాదించిరి. “ప్రతిసారి శాసనసభ సమావేశమైతే ప్రభుత్వము అంగీకరించబడిన తీర్మానములమీద ప్రభుత్వమువారి తేలాటి సర్టిఫికేట్ ను తీసి, తిరిగి శాసనసభ సమావేశమైతే ప్రభుత్వము సభ్యులకు దెలుపుచుండ నలయునని ఈసభవారు శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

ఉపపాదించుచు, పామర్ గారిట్లు పాదించిరి. “ఉత్సాహము తగ్గకముందే, ప్రభుత్వమువారు చర్యదీసికొనుచుండవలయును. ఇనుము వేడిగానున్నప్పుడే సాగగొట్టుట ను త్రవ్వకము. మనము శాసనములుగావించుట కొయ్యపనివానిమోస్తయుగా నున్నది. అతనికొయ్యపనిముట్లే ఆకృతిని దాల్చినచో నతడుమామట కానందముగలవాడై యుండుటనుసహజము. ఇట్టినిబంధన ఉండుటవలన, ప్రభుత్వమువారు నిర్లక్ష్యము, అలస్యముచేయునట్లు, అంగీకరించబడిన తీర్మానములమీద చర్యదీసికొనుచుండును.”

ప్రభుత్వపక్షమున, గౌ. కె. శ్రీనివాసయ్యగారి తీర్మానమును అంగీకరించిరి.

పాత శాలలోని షరతుల గ్రంథములు.

యం. ఆర్. సేతురత్నం అయ్యగారిట్లు పాదించిరి. “ప్రభుత్వమువారి పాతశాలలలోను ప్రభుత్వమువారి సహాయమును బొందుచున్న పాతశాలలలోను షరతుల గ్రంథములు వేరేగా నుండు పద్ధతిని తీసివేసి, అన్ని బళ్లయి యును. ఒక్క రకమైన గ్రంథమును వాడవలసిట్లు చేయవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

టి. శివశంకరంగారి తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

గౌ. రా. బి. ఎ. పి. పాల్గొంగారి తీర్మానమును అంగీకరించిరి.

సింహళమునకు వెళ్లు ప్రయాణికులకప్పుములు

యం. సోమసుందరం పిళ్లగారిట్లు పాదించిరి. “సింహళమునకు వెళ్లు ప్రయాణికులకు చేయబడు రోగపరీక్షపద్ధతిని తీసి వేయవలయునని ఈ ప్రభుత్వమువారు సింహళదీప్తిపు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయవలయునని ఈసభవారు శిఫారసుచేయుచున్నారు.” తీర్మానమును పాదించుచు, పిళ్లగారిట్లు పాదించిరి. 1896 వ సంవత్సరములో బొంబాయి లో ప్లేగు వ్యాధ్యము గలిపించెను. అచ్చటనుండి అన్ని దిశలకు వ్యాపించెను. తమ ద్వీపములోకి ఎప్పుడు వచ్చునో యని భయపడి, సింహళము ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమునుండి తమదేశమునకు వచ్చే ప్రయాణికులకు రోగపరీక్ష చేయుటకు కొన్ని ఫలముల నేపాటించిరి. మన ప్రయాణికులు ఈ కష్టములను సహించుటకు అసాధ్యముగా నున్నది. పాత జలసంధి కిరువైపులను, ప్రజలందరు ఒకే సంతతివారు. వారు చుట్టములు. ఈ రోగపరీక్షల ఫలములకు వెళ్లి, తిరువాత తమ బంధు సంబంధ వారము పాత జలసంధి దాటుటకు వెళ్లవలసియుండును. కొలదిమైళ్ల ప్రయాణముబదులు వారు 500 మైళ్లదూరము ప్రయాణముచేయవలసియున్నది. ఈవిషయము తెలియని మహనీయులకొక దృష్టాంతము చెప్పెదను. ఇచ్చటనుండి వైదాపేటకు 8 మైళ్లు. దీనిబదులు ఇక్కడనుండి అక్కణమునకు వెళ్లి అచట చిన్నరైల్వే కంచువీధిగా వెంగల్చుటకు వెళ్లి, అచ్చట రయిలుమార్చి, వైదాపేటకువచ్చుట ఎంతచుట్టు ప్రయాణమో గమనింపుడు. సింహళమునకు వెళ్లి బంధువులను/చూడదలచినవారిట్లు చుట్టుదిరిగి పోవలయును. వారందరు కోటి శ్రమలు గారు. వారు దరిద్రులు. ఈ కష్టమును పడజాలక వారు తమ బంధుమిత్రులను విసర్జించవలసియుండును. పి. వి. యస్. యస్. కంపెనీ, బి. వి. యస్. రైల్వే వారికోసము సింహళము ప్రభుత్వమువారికి రోగపరీక్ష స్టేషను మూత్రమే ఏర్పడుచిరి. జాయింటు కాలిమారు సింహళదీప్తి పమున కతిసవిషములనున్నదిగాని, ఇది రోగపరీక్ష స్టేషనుగాదు కాబట్టి ఈపద్ధతి నేమని వేయవలయును. మధ్యప్రతినిధియగు శ్రీమాన్ టి. సి. శ్రీనివాసయ్యగారి తీర్మానము నామోదించి దీర్ఘముగా నుపన్యసించిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున గౌ. శ్రీమాన్ కె. శ్రీనివాసయ్యగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. తమ ప్రజల కేలాటి కష్టములుండగూడదని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారని ఈ విషయము విదేశ ప్రభుత్వమువారిచేతులలో నున్నది. ఈ నిబంధనల కార్యమును తగ్గించవలయునని మే మనేక పర్యాయములు కోరితిమి. మూప్రయత్నములు కొంతవరకు సఫలమయినవి. ఇచ్చటి నిబంధనలన్నియు మాప్రయత్నములయొక్క ఫలితముగా నేర్పడినవి. ఈ నిబంధనలను కూడ తీసివేయవలయునని

మన మునిహళము ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించి ప్రయోజనముండదు.

ఈ నిబంధనలు మొదటితరగతి, రెండవతరగతి, మూడవతరగతి ప్రయాణికులకందరకి అనువర్తించును. వీరినందరిని ఒకే రకముగా వాదించనియెడల మనమేమిచేయుగలము? సింహళదీప్తి పమునుండి భారతదేశమునకువచ్చే ప్రయాణికులు సులభముగా వచ్చి, మండపము రోగపరీక్షాలమీదుగా తిరిగి తమదేశమునకు సులభముగా వెళ్లుచున్నారు. నేను వీరిననేకమందిని, మన దేశముల ననేకులను మండపములో చూచితిని. వారు మండపములోగ పరీక్షాలయమునందు తమ కేలాటికష్టము లున్నట్లు నాకు చెప్పలేదు.”

శ్రీమాన్ టి. సి. శ్రీనివాసయ్యగారు:—కష్టము, సుఖమాయని మనము చర్చింప నవసరములేదు. ప్రయాణికుల నందరిని అచ్చట నిలుపుట ప్రయోజనకరమా, లేదా, అని మనము చర్చింపవలయును.

గౌ. శ్రీమాన్ కె. శ్రీనివాసయ్యగారు “ప్రయోజనకరమో, లేదో సింహళము ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించవలయును. మండపముకాపులలో ఆపివేయబడు ప్రయాణికులను సరిగా వాదించుచుండవలసినట్లు మనము చూడవలయును. మన ప్రభుత్వాధికారులు తమ ఇచ్చవచ్చినప్పుడు క్యాంపును పరీక్ష చేయగలరు. ఇట్టి రోగపరీక్ష అత్యవసరమన్నిసింహళము ప్రభుత్వమువారిచే ప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టిపరీక్ష నిర్బంధములవలన, వారిదేశములోనికి ప్లేగువ్యాధ్యము వచ్చినదా, లేదా యిమనము ప్రశ్నించజాలము ప్లేగు, కలరా, మళూచికము భారతదేశమునుండి తమదేశమునకు రాగూడదని వారుద్దేశించుచున్నారు. ఈ తీర్మానమును అంగీకరించుటకు వీలులేదు.”

ఈ ఉపన్యాసమును విని తమ కాశాభంగా కలిగినట్లు ది. బి. కృష్ణకానాయుడుగారు నడిచిరి. రామచంద్రపురరాజుగారు తీర్మానమున కనుకూలముగా మాట్లాడి, ప్రయాణికుల నందరిని పశువులవలె, పశువులదాడ్ల వంటి కొట్లలోపెట్టి త్రోసి, బయటదిరుగనియ్యరని వర్ణించిరి.

ది. బి. పట్టుకేశవపిళ్లగారిట్లు చెప్పిరి. “ఒకవారముగో జాలు మనకూలివారిడను సింహళమునకు బంపకుండచేయుడు. ఒక నెలదినములు మనలియ్యము సింహళమునకు ఎగుమతిచేయకుండచేయుడు. సింహళమంతయు పులులమూడవలసినదేకదా! నేనచ్చటికి స్వయముగ వెళ్లియుంటిని. అచ్చటికష్టములన్నియు నాకుదెలుసును. లంచములిచ్చుట, నిర్బంధపెట్టుట మున్నగు దురలవాటులు మండపమునందు విశేషముగ గలవు.”

ఈ తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగా, ప్రభుత్వ సభ్యులుతప్పు, మిగిలినవారందరు అంగీకరించిరి.

వివిధవర్గముల ప్రకారము ప్రభుత్వోద్యోగులపట్టిని తయారుచేయుట

ఓ. తనిక్కాచలం కెట్టిగారిట్లు పాదించిరి. “మదరాసు రాజధానియందలి ప్రతిజిల్లాలోని ప్రభుత్వోద్యోగుల పట్టిని వివిధవర్గముల ప్రకారము తయారుచేయవలయును. అనసరమైనచో, ఇందుకుగాను ప్రత్యేకముగ నొక అధికారిని నియమించవచ్చునని ఈ సభవారు శిఫారసు చేయుచున్నారు.” తంగవేలుపిళ్లగారి తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

ప్రభుత్వ పక్షమున ఆర్థిక సభ్యుడు ఎ. ఆర్. న్యాయుడుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. “ఇట్టి వివేకముగ పట్టిని తయారుచేయవలయునని ఒక అధికారతరస్థుడు గోరుట ఎంత మాత్రము న్యాయమో నాకు దోచలేదు. ఇది శ్రీత్త విషయముగాదు. ప్రాతశాసనసభలో గూడ నీసమస్య ప్రభుత్వమువారిని బాధించుచుండెను. ప్రతి ప్రభుత్వోద్యోగియును కలము, వేతనమును దెలుపుచు పట్టిని తయారుచేయవలయునని ఉపపాదకుడు కోరుచున్నాడు. ఈ సమాచార మెందుకు గావలయునో నాకు బోధపడలేదు. ఇట్టి పట్టిలిప్పుడు ప్రతిజిల్లాయందును గలవు. కార్యదర్శుల కార్యస్థానమందును గలవు. ఇందుకుగాను ప్రత్యేకముగ ఒక అధికారిని నియమించుట అవసరముగాక చాల దండుగ భర్త్యుచేయవలసినవచ్చును. కార్యదర్శుల కార్యస్థానమందేగాక, జిల్లాలన్నిటియందును, ఇందుకుగాను వృథాప్రయాస తీసికొనవలసియుండును.

అధికారతరస్థులకు కనుగొనగోరుసంగతులను మేము గోప్యముగా నుంచ ప్రయత్నించుటలేదు. ఇప్పటికే, ప్రభుత్వోద్యోగియులకందరకి తీరకుండ పనియున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగములందు వివిధవర్గములవారిని నియమించువిషయమే మేమిటీనల కొన్ని నిబంధనలను ప్రకటించితిమి. కలెక్టరు అధికారవర్తికనివేదికలను తయారుచేసి మాకు బంపవలయునని మే మాజ్ఞాపించితిమి.

అంతట పోయి కేసును బదిలీ చేసింది. ప్రభుత్వ సభ్యులు, మంత్రులు ముఖ్యంగా రా. బి. టి. యం. సరసింహాచార్యులు ప్రతిపక్షముగా వోట్లు నిచ్చిరి. 1. కాటంపెట్టి అదివారాయణరాజుగారు 2. డి. బి. యం. కృష్ణనారాయణగారు. 3. డి. బి. పట్నకేశవశర్మగారు. 4. రా. బి. ఆ. సుబ్బకృష్ణరావుగారు. 5. పి. శివరావుగారు. 6. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు. 7. టి. శివశంకరంపిళ్లగారు. 8. యం. నూర్జువారాయణపంతులు. 9. శ్రీ మాన్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు తటస్థముగా నుండిరి. 45 మంది అనుకూలముగా వోట్లు నిచ్చిరి. 16 మంది ప్రతిపక్షముగా వోట్లు నిచ్చిరి గాబట్టి తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులచే సంగీకరించబడినది.

తరిగి నవంబరు 15 వ తేదీ మంగళవారమునాడు సభ సమావేశమగునని అధ్యక్షులు చెప్పి, వెళ్లుచుండగా, సభ్యులందరు సంతోషముతో కరతాళధ్వనులను చేసిరి. అంతట X 5-5 నిమిషములకు సభ ముగిసెను.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు

తొండ్రు కావలెను

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సంవత్సరం అక్టోబరు (10-11-1921 మొదలు 10-12-1921) నెలకు కావలసిన 60,000 పానుల కచ్చిబియ్యపు తవుడును సప్లయచేయుటకు ధర కట్టిని ఈ క్రింద చేత్రాలుచేయబడిన వారివలన ఈనెల 24-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి తొండ్రును ఒక కవరులో అతికించి, కవరుపైన 'కచ్చిబియ్యపుతవుడు సప్లయ చేయుటకు' 'తొండ్రు' అని వ్రాసివ్రాసిన వారిని మాదిరిగా పెద్ద తెల్ల సిసా బుడ్లలో వేసి, బాగా సీలుచేసి కంపుచ, రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తొండ్రుదారు ధరను అంగీకరించబడనో అతడు 1921-వ సంవత్సరం నెల 10-వ తేదీ మొదలుకొని దేశంబడినెల 10-వ తేదీ లోగా కసువుల కాలల చీఫ్ సూపర్ టెండరు గారివలన ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పానులు కచ్చిబియ్యపు తవుడు యివ్వవలెనని ఏర్పాటు చేయబడునో వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిప్యూటీ అయిన ట్రివెల్ యన్ బేసిక్ వద్ద, నిర్ణయకాలమునందు డెలివరీచేయుటకు బద్ధుడౌను.

జను మొదలైన తొండ్రుదారుడు వైషరత్తుల ప్రకారము తాను నడచుకొనునట్లు తొండ్రులలో అంగీకరించిన 3 దినములలోపల ఒడంబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

హెచ్చరికార్థముగా } సి. సింగరవేలు }
డిప్యూటీ కార్పొరేషన్ } మొదలియార్.
14-10-21 } హెచ్చరిక.

ఆరోగ్యమార్గము శ్రీగాంధీ మహాత్మ ప్రణీతము

విషయసూచిక:— మొదటిభాగము: 1 ఆరోగ్య మనగానేమి, 2 శరీరము, 3 గాలి, 4 నీరు, 5 ఆహారము, 6 ఆహార నియమము, 7 వ్యాయామము, 8 నిద్ర, 9 సంభోగ నియమము.

రెండవ భాగము:— అధ్యాత్మము: 1 వాయుచికిత్స, 2 జలచికిత్స, 3 మట్టిచికిత్స, 4 జ్వరము గాని నివారణము, 5 నుల బద్ధము, జీవనిరవస్థములు, మొదలగునవి, 6 అంటురోగములు-మహామార్గము, 7 ఇతర అంటురోగములు, 8 గర్భము-ప్రసవము, 9 శిశువృక్షము, 10 ప్రమాదములు, నీటి గండము, 11 కాల్యూలు, బొబ్బలు, 12 పాముకాలు 13 తేలుకట్టు మొదలైనవి, 14 శివసంహారము.

ఆంగ్లీకరణము

గూడూరి రామచంద్రారావు గారిచే ప్రకటితము అచ్చులో నున్నది అతిశ్రద్ధాముగ వెలుగుడు. వెల 0 8-0 వలయువారు వెంటనే యీ దిశపవర్తనామాత్ర ప్రాయశ్చిత్తము. "సేవాసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా"

ఖిలాఫతువ్యవహారములు

సెంట్రలు కమిటీ మీటింగు

సెంట్రలు కమిటీ సభ గత శని ఆదివారముల నాడు జరిగియున్నది. ప్రస్తుతదశను మోచింపుటకు సభ జరిగెను. బర్మానుండియు, భారతవత్సము సంతటినుండియును ప్రతినిధులు వచ్చిరి. అధ్యక్షులు సేతు వోటానీ గారు సభాపత్ర మణము చేసిరి. వారు పదవ్యసించిరి.

ఉపన్యాసము

వారు క్రిందటి మార్చి నెలలో సీమకుపోయిరి. వారిని మరి కొందరిని ఆంగ్లమంత్రి ఆహ్వానించెను. సన్నిహితప్రార్థనాదేశవ్యవహారమునుబట్టి భారతవహమ్యుదీయుల యభిప్రాయములను తెలుపుచున్నారు. సేతుమసీరు మానేసి కిద్వానిగారు వోటానీ గారితో పాడుగుననుండిరి. రాయబారమువలన ఫలము కలుగ లేదు. రాయబారుల ప్రయత్నములవలన తురుష్కుల కుట్రకృతి యంతమాత్రమును కలిగియుండలేదు. మీదుమిక్కిలి వారికరులతో యుద్ధము చేయవలసిన స్థితి కలిగెను. వారి దేశమువారికి కిత్తులు దండెత్తుచున్నారు. వారి గ్రామములను కేతువులు తగుల బెట్టుచున్నారు. స్త్రీలును పురుషులును పిల్లలను హత్యచేయుచుండిరి. మసీదులు మున్నగు పవిత్రధనములను పడగొట్టుచున్నారు. లాయదుబార్జి గారు తురుష్కుల మిత్రులగుటకు బదులు గ్రీకులకు మిత్రుడయ్యెను. కామవ్యవహారం నీరంధరి ఆయన సుప్రముగ చెప్పెను.

అందరిలోనికి ఒకమాంటేగ్యునకు మాత్రము అభిమానము న్నుది కాని విదేశవ్యవహారములు ప్రజలకు తెలియదు. తుర్కీ అనిన చాలమందికి గిట్టదు. అందుచేత మాంటేగ్యునీన యత్నము లన్నియు నిష్ఫల మయ్యెను.

గ్రీసును ఆంగ్లేయులు తోడ్పడుట

తురుష్కుల విషయమై ఆంగ్లేయుల భారణి మరింత అధ్యాత్మ మయ్యెను. ప్రాన్సు ఇబ్బతి కంటెను వారి సంతతి అధ్యాత్మ మయ్యెను. ఇది వోటానీగారి అభిప్రాయమే కాదు. ప్యారిసునుండి వోటానీగారు రిడింగుప్రభువునకు వార్త పంపి నప్పుడు ఆగాభాగ గారు కూడ దీనికి తోడ్పడిరి. ఆంగ్లేయులు గ్రీకులకు తోడ్పడుచున్నారు. మధ్యస్థత్వము చేయుటకు ఆంగ్లేయుల వీలు గలుగదు. జాతిసమతయందు మహమ్మదీయులకు సమ్మతము లేదు. వారికి సముఖాభిప్రాయ ముండదు.

భారతవహమ్యుదీయులు తురుష్కులతో సఖ్యముగ నుండు ముగ్గోరుచుండ ఆంగ్లేయులు గ్రీకులపక్షమున నుండుటకు కారణ మిట్లే తెలియదు. మహమ్మదీయులు చెప్పిన మాటలను పాటింపకపోవుటచే ఆందోళనను పెరుగుచున్నది. ఆగాభాగ, అమీరు ఆలీ మున్నగువారు, హిందువాయకులు, మున్నగువారు చెప్పు మాటలను పాటింపలేదు.

మనము కాంతిని కోరుచుంటిమి, కిలాఫాతు స్వాతంత్ర్యముండ వలెను. పుణ్యస్థలములు, జాడరతు- ఉల్- ఆలీ మహమ్మదీయుల వర్తమానే యుండవలయును. అంతవరకు మహమ్మదీయులందు కాంతియు కలుగదు.

నిర్బంధములవలన ప్రజలకు భీతి కలుగును. దానివలన మరింత ఆందోళనము ఉద్దేశము పెక్కువయ్యెను. ఉభయలకును వైషమ్య మతిశయింపవచ్చును.

మనపక్షము ధన్యము. మనకార్యము ధర్మకార్యము. ధర్మము నకు చివరకు విజయము కలిగితిమను. మనము మాత్రము దౌర్జన్యము లేకుండ కార్యము చేయవలయును. ఆందోళనము పుట్టిన కారణము లింకను తొలగింపవలెన లేదు. వారు తమ కష్టముల నెక్కువ చేసికొనుచున్నారు. ఆంగ్లప్రజలకు సత్యము తెలియకుండ దాచుచున్నారు. కావున సత్యమును మనము ప్రకటింపవలయును. విరోధాయుడు మన కోకంపు మున్నయెడల సత్యవీయులకు సత్యము తెలిసికొనుటకు వీలుకలుగును.

ఎన్ని కష్టములు వచ్చినను మనము ఖురాన్ లో చెప్పిన ప్రకారము నడుచుకొని తీరవలయును. ఇందుకు చాలత్యాగ మననము కావచ్చును. కాని ధర్మానంతరమునందు వెనుకాడగూడదు ఆందోళన మొందుకు పుట్టినదో ఆకారణములను తొలగించిన చిత్తు పోవును. నిర్బంధములవలన పని కాదు. బలవంతమువలన ప్రజలపైమను పొందలేము. ప్రతిరోజును వందలకొలదిమందిని బందిఖానాకు పంపినానే! ఆందోళనము తగ్గదు. అసలుకారణములను తొలగించినగాని ఆందోళనము తగ్గదు.

రిడింగుప్రభు వేమిటో చేయునని ఆశయుండెను. కాని విషయముమాటయే నెట్లెట్లు కనిపించుచున్నది. కావున ఉభయ దేశములందును ఆందోళనము జరుగుచు నేయున్నది.

వోటానీగారు విరోధాలో ప్రయాణముచేసినప్పుడు, ఆంగ్లరా కానిస్టాంటినోపిలు ఈజిప్టు హెడ్డాదు, వెలస్తీను, ఆఫ్ఘాన్ స్థానముల ప్రతినిధులనుమాచిరి. భారతీయులకుఆంగ్లరా ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగ సందేశము పంపిరి. 'మహమ్మదీయేతరులు అభిమానముతో పనిచేయుచున్నందుకు చాల కృతజ్ఞతను కనబరిచిరి.

చిహ్ను వోటానీగారి సలహాలను చెప్పిరి:—సోదరులారా! హిందుమహమ్మదీయ సఖ్యము మనకార్యసిద్ధికి మూలము. కిలాఫతుకు పనిచేసినను స్వరాజ్యమునకు పనిచేసినను సఖ్యమునకు భంగము కలుగగూడదు.

మనము స్వదేశవ్రత మవలంబింపవలెను; విదేశకత్త్రములను హిమ్మింపవలెను.

ఆంగ్లరాలో చాలదైన్యముగ నున్నది. అక్కడకు మహమ్మదీయులు సామ్యుధంపవలెను. ఆసియామైదరులో కాటకముగ నున్నది. అక్కడకు మనము సామ్యు పంపించి తోడ్పడవలెను

నిర్దుష్టముగ తియారుచేయబడిన కాస్త్రీయ బౌషధములు. ఇంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీగా దొరకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హాన్స్ రోడ్, మాంటుగోడ్ - మదరాసు.

మహాత్ముని మహిమ

ఇది నులకైని రచనరూపకముగ నూతనముగ ననేక విషయములతో రచింపబడినది. ప్రతివారును చదవవలసినది. ఇందు మహాత్ము జన్మదినకక్షము గూడ బొందుపరపబడి యున్నది. దీని వెల రూ 0-6-0 మాత్రము. 12 ప్రతు లొక్కసారి గొనినయెడల రూ 8. పోస్టేజీ నిదుమా కలసియున్నది. క్రింది లాఠమునకు వ్రాయుడు.

[887] ఇవెటూరి వినాయకశర్మ, కాకినాడ.

గాన విద్యా తరంగిణి

[౮]

హోర్మోయింపైన సంగీతమును నేర్పుకొనుటకు సులభమార్గము లిందు సూచింపబడినవి ఈ గ్రంథ మొంధదేశమునం దిదివరకే ప్రసిద్ధి చెందియున్నది కాగితములైందు రు 1. కాలిలైందు 1-4-0 పోస్టేజీకేర సేతు బ్రదర్స్, మదీలిపట్నం (తేక) పోస్టు బాక్సు 610 మైలాపూరు, మదరాసు.

- ### స్వరాజ్యగ్రంథములు
- (1) స్వరాజ్యగీతములు
జనసామాన్యమున కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0—8—0
  - (2) స్వరాజ్యచక్రము
(శ్రీమతి సరళాదేవి చారురాణిగారి యుపన్యాసము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు శైలి 12 ప్రతులు, రూ 1—0—0
  - (3) హైందవ స్వరాజ్యము
(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భాషగంభీరము తుంతయు చెడకుండ తత్వ మాచేయబడినది, 0—10—0
  - (4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము
(సి.యస్. ఆంధ్రూనుగారి ఆమాల్యవ్యాసములు తెనిగింపబడినవి) ఇందలి పదములు మూలముగాని పలుకులు గావు. 0—8—0
  - (5) సహాయనిరౌకరణతత్వము
0—4—0
- ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,**
ప్రిన్టికేను, మదరాసు.

భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము

(3)
థిల్లీ శాసనసభ చర్చ

III

అనరబుల్ సర్ విల్లియంవిక్ సెంటుగారు తీర్మానముపై నిట్లు చెప్పిరి:—

అయ్యో, నేనిప్పుడు సభ్యులు చెప్పినవన్న తీర్మానము యొక్క మరతులనుగూర్చి సభ్యులకు తెలియదు. అదియేమనగా:

“వివిధములగు స్థానిక ప్రభుత్వములలో సర్వప్రతినిధి రాజప్రతినిధిగారు భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణ కార్యభారమును వహింపవలసినదిగా నీసభ్యులు కోరుచున్నారు”

తీర్మానమున కొక సవరణచేయబడెను. ఆసవరణవలన మొట్టమొదట కంటే సుగ్రాహ్యము కాబాలను.

గౌరవనీయులగు తీర్మానోపపాదకులు, తీర్మానమును గూర్చిన చర్చలలో, ప్రత్యేక రాష్ట్రావసరముల గూర్చి చర్చింపవలదని సభ్యులను గోరియుండెను. దీనివలన యితర విషయముల లోనికి సభ్యులు దిగుదురని కాబోలును అయిన తలచెను. అయితే వివిధరాష్ట్రములలో నీభావము దృఢముగ నున్నట్లుల దోచుచున్నది. దానికి తార్కాణముగ, సింధుదేశము, సిల్లాటుజిల్లాల విషయమై యున్న కష్టములగుర్చి చర్చగూడజరిగెను. చాదరిగాను మాటలాడెదరేని, సింధుభూమి, మకృభూమి విషయమై కొన్ని సలహాల నిచ్చియుందురు. వారు మాటాడుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియే నేను తలంచెదను. బీహారు, ఒరిస్సానుండి వచ్చిన గౌరవనీయులగు మాటాడుచో ఒరిస్సానుగూర్చి కొన్ని సలహాలు చెప్పెదరు. మతీయొకరు, నేనుకొన్నవారు, మాటాడిరేని రాష్ట్ర విభజనము భాషాప్రయుక్తముగ గాక, రాష్ట్రీయ అసహిష్ణుతనుబట్టి జరుగవలెనని చెప్పవచ్చును. వారు యీలో జూర మాటలాడెదరేని నాకు నమ్మకము లేదు.

తీర్మానోపపాదకులు రాష్ట్రవిభజనము చేసిన నాధార పడియుండవలయునో డెలపలేదు. తీర్మానము నంతను జూర త్రగ జదివినది. కాని ఆయన మాటాడినపుడు భావలవై నాధార పడి యుండవలెనని ఆయన యభిప్రాయము తెలిసెను. సభ్యులందరును, యీ తీర్మానములకు మూలాధారమైన మాంటేగూయ మెన్సుఫర్డు నివేదికములో నేమి చెప్పబడెనో తిలకింపుడు.

“పరిపాలనాభాగములు కొద్దివిగ నున్నచో ప్రభుత్వము యొక్క కష్టముగూడ పరిపాలనములో దగ్గిపోవును. భారత ప్రభుత్వకార్యభారమును అనుభవజ్ఞులు కాని వారలకు మార్చునపుడు, యీవిషయము ముఖ్యమైనదిగా గనబడును. భాషాప్రయుక్తముగ గాని జాత్యుక్తముగ గాని ప్రభుత్వమును మార్చవలయుననుటగూడ మంచిదేయని యిందువలన తెలియగలదు.”

తీర్మానోపపాదకులు ఆపాన్ జేబలోని కొంతభాగమును మార్చును జూపిరి. నేను కొన్నిమాటలను తీసివేసెదను. అనివేదికములో తుదకు నేమి చెప్పెననగా:

“ఎక్కడవైన అట్టి పునర్నిర్మాణము ఆరంభమేమి, అట్లు చేయుటకు ఒప్పుదలమైన ప్రయత్నములు జేయవలెనని మానిఫిస్టాభిప్రాయము. కాన నది నూతన రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారు ప్రభుత్వవిధిగ గుర్తింపవలయునని మేము కోరుచున్నాము”

నేను సభ్యుల నీమాటలను గూడ వివగోచెదను.

“ఇట్టి విభజనమునకు జేయు నాలోచనలమైన రాష్ట్రీయభిప్రాయమును పరీక్షింపవలయు”

విదప జాయింటు కమిటీ వారీవిషయమై విచారించి యేమి చెప్పిరనగా:—

“ఈసూత్రము ననుసరించి పనిజేయుటనుగూర్చి యీకమిటీ వారు రెండువిషయముల జెప్పవలసియున్నది. మొదటి దేమనగా రాష్ట్రీయయొక్క శాసనసభాభిప్రాయముల గనుగొని భాషగ నాలోచించినదే తత్సరిహద్దుల మార్పుగూడదు. మతీయొకటి మనగా శాసనసభ్యులు చాలచుండి, యేదేని యొక ప్రత్యేకము, జాత్యుక్తముగ గాని, భాషాప్రయుక్తముగ గాని, విభజించి ప్రత్యేక రాష్ట్రీయముగ జేయవలెనని కోరిరేని, దానిని ముంద్య విచారించుట కొకసంభుమును నియమింపవచ్చును.”

జాయింటు కమిటీవారు చెప్పినదన్ని, మాంటేగూయ మెన్సుఫర్డుగారు చెప్పినదన్ని విషయము లివియే. అట్టి విభాగము కావలసిన ప్రజలతసంభూతికరము విన్నపము జేసికొనవలయును. అట్టివిన్నపమును సిల్లాటు జిల్లావారు జేసికొనినది నావెనుక నున్న గౌరవనీయులగు సభ్యులు చెప్పియుండిరి. దానినే ముందు ఆసాం శాసనసభ కంపి, ఆసాము ప్రభుత్వముద్వారా యిండియా

ప్రభుత్వము వారికి వచ్చెనేని తగువిచారణ జరుగునని నేను చెప్పగలను. వివిధములగు బహిరంగసభలలో జరిగిన విషయముల బట్టి యాచరించుమని గౌరవనీయులగు సభ్యులు కోరగూడదని నా తలంపు. ఆ సాము ప్రజాభిప్రాయముల డెల్టా నది ఒక్క శాసనసభయే. ఇప్పుడే పునర్నిర్మాణసమస్యపూర్వకం భమువలన గల్గెడి కష్టముల జెప్పెదను. నేను సింధుదేశమును గూర్చి చెప్పవలసినది మిగతా యుద్ధాచారణము గానించెను. ఇక్కడ నీసభలోనే సింధుదేశమునుగూర్చి ఒకరొక రీతిగను మరొకరొక రీతిగను అభిప్రాయముల డెల్టాయుండిరి. సర్ ను రేచదనాథ బెనర్జీగారు, యిట్టి తీర్మానమునే ఒకరాష్ట్ర విషయమై యుపపాదించినపుడు చెప్పిన యుపన్యాసభాగమును డెల్టెదను. అది నాకు యెన్నిమాటలో ఉపయోగకరముగ నుండెను. ఆయన యేమి చెప్పెననగా:

‘ఇట్టి విచారణను ఒక ప్రత్యేక ప్రదేశమునుగూర్చి ప్రారంభించితేనని, దానివలన, పోట్లాటులు అవ్యవస్థాపకమును అంతోళనమును, ద్వేషమును గలుగును. ఇట్టిదేశ పునర్నిర్మాణము వలన, మనకు బాధ్యతల నియమమును బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సంపదనము గావింప సమకృత్య నా మాన్సేహితుడు? బెంగాలువిషయమై మనకుదెలియునుగాదా? ఎంతటి భూరము లగు రోహిణిదేశములు ప్రబలెనో మనకు దెలియును. మనుష్యులకు బుద్ధిపోయెను. వారి కింకొక ఆలోచనలేదు. ఇంకొకమాటలేదు. యెప్పుడును యిదేకలవరింక. అట్టి యాందోళనమును గలిగించి స్వపరిపాలనా భావిమానవల నాశము గావించుట కాయన కిష్టముండునా?

ఆ విషయమై యీసభవారుగూడ నాలోచింపవలసినదే. జాయింటు కమిటీవారు చెప్పినవరకు లుండెనేని యేదైన నొక రాష్ట్రమును దీసికొని దాని గుణములమైన విచారించుటకు ఇండియాప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగ నున్నారు. అనుభవముగలట్టియు, బాధ్యతాజ్ఞానము గలట్టియు నివసించుభూమి అంతకంటే వెక్కువ పని జేయుమని కోరని నాతలంపు. ఈ విషయమునే సభ్యులను నేను విశాలహృదయంతో యడిగెదను. తీర్మానోపపాదకులు భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణమును గూర్చి జేసిన తీర్మానము, ఆచరణయోగ్యమైనదేనా? (స్పెన్సుగారు: అవును) ఇచటి సత్యం లేనరే ప్రభుత్వస్థానము నలంకరించుచున్న నా స్థానము లో నున్నచో దాని కంగీకరించునా? ఇది యొక విద్వచ్ఛగ్న గాని, ఆచరణయోగ్యమైనది కాదనియు, మీరది చేయజాలరనియు ఆయన చెప్పడా? ఈ కభాసభ్యులు విషయములను ఘోర దృష్టితో జూడక సూక్ష్మదృష్టితో జూచి యాచరణయోగ్యము లేనా యని యాలోచింపవలయును. అట్లు చేసెద రని విశ్వ సింహెదను. ఆ గౌరవనీయులగు సభ్యులు యీ తీర్మానము నుపపాదించునపుడు, అందలి తార్కార్య భారము నాలోచించి యుండవలసినది. అందలికష్టము లేనో చూడుడు. ఇప్పుడే, ఒకరాష్ట్రీయభాగమునుగూర్చిన విషయములో నభిప్రాయభేదము వచ్చెను. తీర్మానోపపాదకులు, మధ్యరాష్ట్రములు కొంతదేశమును బాంబాయి కిచ్చివేయవలెననియు, బాంబాయి కొంతదేశమును మధ్యరాష్ట్రముల కిచ్చివేయవలెననియు, చెప్పియుండెను. బాంబాయియు, మద్రాసును భాషాప్రయుక్తముగ సంపూర్ణముగ విభజింపవలయును. బీహారు, బెంగాలులోని దేశములు ప్రత్యేకభజనము గావలయును. దీనియంతటివల్లను ప్రభుత్వస్థితి యేమగును? హరిశ్చంద్రవిష్ణుదాసుగారు చెప్పినట్లుల యీ తీర్మానము వలన భేదభావములు గలుగవా? తీర్మానోపపాదకులు సంఘభావమునుగాని, దేశభావినిజాను మధారపడియున్న జాతీయభావమును గాని నిరుత్సాహపరచుటలేదా? సింధుదేశమునకును, బాంబాయికిని భాషాభేదము కలదని తెలియుచున్నది. అయినను సింధుదేశమునకు సంబంధించిన శాసనములను బాంబాయి ప్రభుత్వమువారే చేయుచున్నారు. దీనికి మా జన్మభూమి యగు వేల్పుకును భేద మేమిగలదు? మాశాసనముల నన్నియు బ్రిటిషు పార్లమెంటువారే యెన్ని వత్సరముల నుండియో జేయుచుండిరి. ఇంతవరకును అందు అన్యాయమున్నదనిగాని, దానివలన అన్యాయములు జరిగినవి గాని యెవరును ఆక్షేపించి యుండలేదు. బ్రిటిషుపార్లమెంటు క్రిందనున్న స్కాట్లండు, వేల్పుదేశములకంటే సింధుదేశము చెడ్డస్థితిలో లేదు. ఇట్టి పునర్నిర్మాణసమస్య ఒక్కసారి ప్రారంభించితేనని, దానివలన గలిగెడి రాష్ట్రీయఅస

హిష్ణుతయు అసందర్భప్రదేశ నిర్ణయమును జరిగితిరును. సంయుక్త రాష్ట్రములమాట యోచింపుడు. ఇప్పుడేకముగనున్న ఆగ్రా, అయోధ్యరాష్ట్రములను వేరుజేయవలసినదిగా నొకతీర్మానము న్నుటలనిదివరకే డెలిసెను. ఆ విభజనము భాషాప్రయుక్తముగ మాత్రము కాదు. ఇట్టివిభాగమును కోరుటకు కారణము ఆగ్రా వాసులకును అయోధ్య వాసులకును, అభిప్రాయభేదము లుండుటచేత గాబోలును! ఇట్టివిభజనము నంతటను ప్రారంభించినచో యెట్టి భేదాభిప్రాయములు ముదలికునో యోచింపుడు. ఈతీర్మానము నంగీకరించుటవలన ప్రభుత్వమువారికి గల్గెడి కార్యభారమును నూచించియుంటిని. మతీయొకమాట నేను చెప్పనక్కరయేలేదు. అయినను యిప్పుడు సంస్కరణములవలన నున్న అమితవిస్తారకార్యభారమునున్న, నిత్యమును, అనుదినమును వచ్చుచుండెడి క్రొత్తక్రొత్త విధానమును, పరిపాలనములోని మార్పులనున్న, శాసనము లోన పుష్కలములు జేసెడి మార్పులనున్న వీని నన్నింటి నొకసారి యోచింపుడు. దీని నంతను ఆలోచించి, గౌరవనీయులగు సభ్యులు, క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టు సవరణ వెస్టు ఆఫ్, వివిధములగు కఠినశాసనములు మున్నగువాని రద్దుచేయుటకు యిండియాప్రభుత్వము వారిని గోరుట మంచిదనుకొనెదరా? లేక యిప్పుడు వచ్చిట్టి ఆచరణ యోగ్యములుగాని తీర్మానముల గూర్చి యడిగెదరా? ఈరెంటిలో నేది యెక్కువ లాభకరమైనదియు, దేశక్షేమమునకు మంచిదియు నైయున్నది? ప్రభుత్వమువారు తమ న్యాయ విద్యుక్తధర్మముల వదలి గౌరవనీయులగు సభ్యులు చెప్పిన కార్యభారమునకు గడంగుటవలన ప్రజల కేమైన లాభముండునా? వారు, ప్రజలు, యీసమస్య అనుభవయోగ్యమేనా యని యాలోచింపవలయును. వంగదేశవిభజనమును గూర్చి కొన్ని కాగితములుజదివిన మాకు తద్విభజనమునందుగల్గిన కష్టము దెలియును. మరల 1911 వ సంవత్సరములో బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రముల నూతనముగ నిర్మించినపుడు గలిగిన కష్టము యిప్పుడు సభ్యులు తలచినదానికంటే వెక్కువగుగ నుండెను. అయితే యిప్పుడు దేశము రాజకీయాభివృద్ధి పొందుస్థితిలో నున్నపుడు, అంతను పునర్నిర్మాణము గావింపవలెనన్నచో నెంతకష్టమో సభ్యులే యోచించెదరుగాక!

తీర్మానోపపాదకులు డెల్టినవిషయములందు నాకు సానుభూతిలేదనిమాత్రము వారు తలంపనక్కరలేదు. నేనింతవరకు జేసినదీగూడ నదికాదు. ప్రస్తుతపరిపాలనా విభాగమువలన కొన్ని నేనట్లు కష్టము లుండియుండవచ్చును. కాని నేను చెప్పదలచినది నాకంటే, సభ్యులు నాతో నేకీభవింపవలెననదియు యేవిషయమనగా దేశమంతటను, యిట్టివిభజనముగూర్చి యోచించుట ఆచరణయోగ్యమైనది కాదనియే!

మతీయొకవిషయ మేమనగా: విభజనము భాషాప్రయుక్తముగ నుండవలెనని చెప్పాచున్నారు. ఇప్పుడది అంతటను వర్తించునా? అదియేమభ్యాధారమా? ఇక నేమియును లేవా? ఇంతటి ముఖ్యవిషయము లింక నేమియును లేవా? చారిత్రక సంబంధము ముఖ్యముగ విచారించవలసినదిగాదా? భౌతికవాణి న్యపారిశ్రామికవిషయములు వదలివేయవలసినవేనా? ఈవిషయము లన్నియును అనుభవములో ముఖ్యమైనవికావా? క్రిందటిపర్యాయము సమావేశమైనపుడో అంతకుముందో ఒరిస్సాను భాషాప్రయుక్తముగ భాగింపవలయునని ఒకదరఖాస్తు వచ్చెను. అప్పుటి నుండి అవిషయములో జేయదగిన దేమో ఆలోచించుచుంటిమి. ఇప్పుటికిని మిన్నపూర్వప్రాంతములలో నున్న ఊరియాల బెంగాలుక్రింద నుండుట కిచ్చగింపరేమో దెలియుట లేదు. మధ్య రాష్ట్రములలోనూ, మద్రాసులోను కొన్ని భాగములు ఒరిస్సాకు చేర్చవలసినదిగా నొకవిషయముకలదు. ఈవిషయమై మద్రాసు సభ్యులు, అచటి ప్రజలు ఒరిస్సాక్రింద జేరుటకు యిష్టపడెదరో మరేకారణములచేతనైన తమరాష్ట్రమును విడమని చెప్పెదరో, తెలుపవలయును.

పారిశ్రామికవిషయము అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది. దాని నుల్లంఘించుటకు వీలులేదు. ఈభాషాప్రయుక్తమనియొక్కడ దీనికి అంతు? ఒక రాష్ట్రమునందు రెండుభాషలు మాట్లాడు నొకప్రత్యేక మున్నచో దానిని విభజించుట యెట్లు? అయితే రాష్ట్రవిభజన దేని ననుసరించి చేయవలయును? చోటానాగపూరు నొకప్రత్యేక రాష్ట్రముగ చేసెదరా? సంతాపము ప్రత్యేకపరిపాలన ముండవలయునా? ఈ భాషాప్రయుక్త విభజనమున కంతుండదు.

ఇకను, యీ తీర్మానమువలన అయ్యేఖర్చు చెప్పెదను. రాష్ట్రముల నన్నింటిని పునర్నిర్మాణము గావించుచో యెంత ఖర్చుగను? పని మొండియు, సంస్కరణములు అలస్యమగుటయు నటుండనిండు. క్రొత్తభవనముల గట్టుటయు, క్రొత్త సిబ్బందల నిర్మించుటయు, వీని కెంతఖర్చుఅగునో యోచింపు

జోబులు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపస్థము.

ఈ నెల ౨౦ వ తేదీ మధ్యాహ్నము ౧ ఘంటకు అనంత పునఃజన్మ కార్యనిర్వహణ కార్యాలయములో ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపస్థ కార్యనిర్వహణ కార్యదర్శి జరుపబడును.

విషయములు:—అభిలషారిత సంఘమువారు మంజూరు చేసిన ధనమును వినియోగించుపద్ధతులు మరతులు—(౧) మల బారు సహాయనిధికి ఇయ్యదగినవందా, (౩) కరాచీ తీర్మానము నంగీకరించుట—(౪) కార్యనిర్వహణ నిధిని దగ్గరనుంచుట కొను ద్వారాని వృద్ధిచేయుట, (౫) చెరువునాడ నిరిహంగారికి ఖర్చులుచేయుట, (౬) ఆంధ్రమండలములో ప్రచారముచేయ దగినవారిని నిర్ణయించుట, (౭) ఇద్దరు బట్టలడిపో ఒకటి పెట్టుట, (౮) నిర్దేశసంఖ్య రాకనిల్చిపోయిన సభలనుగూర్చి నిబంధనలుచేయుట, (౯) ఇతరవిషయములు.

గొ. సీతారామశాస్త్రి, కార్యదర్శి.

మరియొక రాజీనామా

కాకతి ఆదివారం కోర్టుమున జరుపబడును:—

అయ్యా, న్యాయశీలమును ధర్మతత్వమును దేశభక్తియును మతాభిమానమును నిర్దోషమును మీదుమిక్కిలి అహింసావ్రతవలంబియును అగు అలీసాదరులు మొదలగు మహమ్మదీయసాదరుల మీదను అన్యాయములగు నేరముల మోపి దేశముల న్యాయోక్త్యమున కిద్దనడపట్టియు రామదాసు గోపాలకృష్ణయ్యగారు మొదలుగాగల ఆంధ్రప్రభులను కారాగారముల కనువుచు న్యాయమును కాంతి అనుపేర ఘోరఅన్యాయములను అశాంతిని దేశమునందు ప్రతిష్ఠింపజేయుకట్టిన ఈ ప్రభుత్వవిధానమున కూడిగ ముచేసి అప్పుడుపుకాడు భుజించుటకు నామంజూరిమి ఈరాజీనామాను అంగీకరించి నన్ను వెంటనే వాస్యవిముక్తుని చేయవ్రాధించడమయినది. చేపట్టినందున నా ఓపికకొలది చేతనేన చేయుటకు తీర్మానించు కొనియున్నాను.—గాదేపల్లి-నరిహంగము

గుంటూరు సనాతనధర్మమండలి

౨౩-౧౦-౨౧ కి సరియగు దుర్మతివాదుల సంవత్సరాశ్వాసము ౨ ఆదివారమున గుంటూరు శ్రీ సనాతన ధర్మమండలియొక్క పంచదశవార్షికోత్సవము యేతద్ధనవంతుడనే జరుపబడును.

కార్యక్రమము:— ౧. ఉదయము ౭ గంటలకు భాగత మాతపఠము ఉరేరింపు. ౨. మామూలు పూజాంతరము స్వరాశ్వాసప్రేరేపము.

మధ్యాహ్నము ౨ గంటలు మొదలు:— ౧. అగ్రాస వాధిపురాని యెన్నికొనుట ౨. మండలికార్యదర్శి రిపోర్టు. ౩. అగ్రాసవాధిపురాలి యుపన్యాసము. ౪. బాలికలయాట పాటలు, మంగళములతో ముగింపు త్రేమునకు వచ్చువారు కానుకలు నివేదనలు పూజాద్రవ్యములు తీవలెను.

మరుదినము పగలు ౧ గంటకు ప్రారంభము:— ౧. స్వరాశ్వాసము లగు వివిధోపన్యాసములు. ౨. మండలి యొక్కయుద్దేశములను కార్యనిర్వహణమిటీవారికి తెలియజేయవలసిన చర్చలు ౩. రాజ్యాంగ విషయములలో స్వరాశ్వాసము కోరువా రందరు యుపన్యాసములు చెప్పుచువు.

ఏ.కా. వెంకటరత్నమ్మ, అధ్యక్షురాలు, ఇ. వెంకటరాంబ

కార్యదర్శిని,

కార్యనిర్వహణచరకునిపై కేసు.

కడచిన ఆగస్టునెల ౧౭ వ తేదీన రేపల్లె తాలూకాకిను లో జరిగిన కల్లుదుకాణపు పాటల సందర్భములో నొకపాట దారుని కొట్టి పాటపాడకుండా అడ్డువెట్టినాడని కనగాల ఫిర్యాదుచరకుడగు జేముల వెంకటప్పయ్య గుప్తగారిమీద శిక్షాస్పృహ ౩౪౧, ౩౨౩ శిక్షానుబంధం అన్యాయముగ తేలవడకేసు 6 తేదీ రేపల్లె సబ్ జేజ్ ట్రీటుగారి కోర్టులో విచారణకువచ్చెను. వెంకటప్పయ్య గుప్తగారు వారి స్వగ్రామముగు వోలేరునుండి గ్రామమును భజనతో వెంటరాగా కోర్టులో హాజరైరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ఫిర్యాదని పిలువగా హాజరు కాలేదు. అంతట వారు గుప్తగారిని పిలిచి కేసు కొట్టజేసినామని చెప్పిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు కొట్టివేసినందున

KAPURIA OIL THE IDEAL HAIR TONIC

మిక్కిలి పుష్కరేచుగు యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చుంక గలగుటకును ముందుగాను మద్యులకును జ్ఞానకర్త హెచ్చుటకును తలవెండ్రుకల కరిగింపు మాగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిష్ఠియును ప్రతిభునును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిల్ (రిజర్వర్)

తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శ్రద్ధ తలచునె నందు కలవు. మందును పోగొట్టును. శోజములకు పట్టు వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పసి మెండ గుటలను కండ్లకు కలుగు చూర్మియును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయిల్ తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలంకకు పురుషులకును, వెన్కమండికి మహాపకారము చేయవలసి యిది.

నేడు దీని నుపయోగించిచూడుడు.

తెల ఒకబుడ్డి 1.0-0 ని. పి. చార్జి 0.6-0 అణము. మూడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జి ౧ 0.12-0 అణము. పి. పి. మణియార్దరు కమిషను చ్యు 0.2-0 ప్రత్యేకము. ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు తెలుకల కింపెని. 155 అమ్మావనీడు, హంతాయి.

D 126 W 100.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు. (3139)

తెండ్రు కావలెను.

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సంవత్సరం అక్టోబరు (10-11-1921 మొదలు 10-12-1921) నెలకు కావలసిన 140,000 పానుల ఊలవలు సప్లయచేయుటకు ధరల కట్టిన ఈ క్రింద చెప్తానుచేయుబడిన వారివలన ఈనెల 24-వ తేదీ మధ్యాహ్నం ౩ గంటలవరకు అంగీకరించబడును ప్రతి ఒకరును ఒక కవరులో అతికించి కవరుపైన 'ఉలవలు సప్లయ చేయుటకు తెండ్రు అని వ్రాసి కంపెనీవలెను. మాదిరి పెద్ద తెల్ల సీసా బుడ్లలో వేసి జాగుగా సీలుచేసి కంపుచు రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తెండ్రు దారుని ధరలు అంగీకరించబడునో అతడు 1921-వ సంవత్సరం నెల 10-వ తేదీ మొదలొని డిశంబరునెల 10వ తేదీ లోగా కమిషనులాల చీఫ్ నూటర్ లు డెంటు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పానులు ఊలవలు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రీవెల్ యన్ బేసికవద్ద, నిర్ణయకాలము నందు డెలివరీ చేయుటకు బద్ధుడగును.

జయమొందిన తెండ్రుదారుడు వై మరత్తు ప్రకారము, తాను నెరవేర్చునట్లు తెండ్రులు అంగీకరించిన కి దినముల లోపల అగ్రిమెంటు వ్రాసి యియ్యవలెను.

బుడ్లను బాగుగా తడిలించినప్పుడు, చెత్త పైకి వచ్చుటకు పీలుగ నుండుటకై, ముక్కలు భాగమువరకే వాటిని నిండించవలెను.

హెడ్డికార్డునుండి } సి. సింగరవేలు మొదలి
తడరాకు కార్పొరేషన్ }
14 10-1921. హెడ్డి ఆఫీసు

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశ్రయ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృత్తి హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము, మండ్రాశ్రయము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ రమా నాలు విచిత్ర వివోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, కీడుతో సమాధియగుట, శరీరములను తలకాయలతో మూలకాడించుట, భూమిపైన గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అర్హులైనవారు మేజిక్ జ్యోతిషరసి గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనితెల రూ 4.0-0 లు. (2118-688)

పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు-కల్లా

మహాత్మా అభిప్రాయములు

ఆలీనాదరులు

ఆలీనాదరులను గాఢించుచున్నాను, విమర్శించుచున్నాను కలరు. వారియందు తప్పులేమియు కనిపెట్టలేనంత మోహము వారియందు నాకున్నదని ఒకమిత్రుడు వ్రాసెను. అతడు వ్రాసి నది బాగున్నది. మిత్రత్వమునందు సంకేతము కాన్పడముండదు. కాని తనస్నేహితుని దుగ్గులములను తెలిసికొనలేకపోవుట యోగ్యమైన మిత్రునిలక్షణము కాదు. ఆలీనాదరులందు గల లోపాలలోపములను నే నెరుగుదును. అయితే నాయందు లోపములు లేకపోలేదు. అందుచే నేను వానిని చూచిమాడ్కట్టుంటిని. వారు యోగ్యులు, చాల దైర్యశాలులు. నేను వారిలో కలిసి పనిచేయగల భాగ్య మున్నది.

వారి అనందర్యములు

వారిమీద ఇంకొక ఆక్షేపణ. ఒకవిశేషమే డిటులు వ్రాసెను:—“నాకు కొన్ని విషయములకును, నిరాకరణమునకును సమన్వయము కుదురక తంటాలుపడుచుంటిని. నిరాకరణవాది విచారణలో శిష్యునితోద్బాటును చూపకూడదు. కాని ఆలీనాదరులు వాక్యాలము లియ్యలేదా? ఇది కొద్దవారికి తోడ్పడుట కాదా? దీనిని ప్రభుత్వప్రస్థాపనాదియే స్పష్టపరచెను. ముద్దాముల సంభాషణమువలన తాను చేయవలసినపని లేలకయ్యెను అతడు చెప్పుకొనెను.

ఆలీనాదరులకే యీ ఆక్షేపణ తెలియును. వారు మొదట ఇట్లు చెప్పిరి; కొద్దకు తోడ్పడుటకుగాక, తాను నేరముచేసి తిరుని తెచ్చినకోపములవలనమై ప్రజలమనస్సులలో తేలిపోని అభిప్రాయము కలుగకుండ చేయుటకు వాక్యాలము లిచ్చుచుంటిమని చెప్పిరి. వారు క్రొత్త నేరములేమియు చేయలేదనియు, చాలకాలమునుండి చేయుచున్నదే కాని వేరు కాదనియు తెలుపదలచిరి వారు.

వారిట్లు చెప్పి సర్దుకొనిరి. కాని పోడి నచ్చలేదు. ప్రజలు వారిని వాక్యాలమియ్యమని కోరలేదు ప్రభుత్వమును మార్పుతో నాశనముచేయుటో ఏదో ఒకటి మీరు సంకల్పించిరిని అందరికీ తెలియిస్తున్నది.

కావున ప్రభుత్వముమీద ద్వేషము పుట్టించుట మీకు విధానకామే. అంగ్ల సేనలో పనిచేయుట పాదీత్యమని ఆలీనాదరులు చెప్పియున్నారు. చెప్పినదే చెప్పటకు వాక్యాలము మియ్యవలసిన యవసరములేదు. సరే ఒకవేళ అవసరమున్నను పత్రికలలో చేయుట మంచిదికాని కొద్దలో దాఖలుచేయుటెందుకు? సరే కొద్దలో నిచ్చినందున వారికి తోడ్పాటు కలుగనే కలిగెను. నిరాకరణలేవలమున వారు వాక్యాలము మిచ్చినదానికి ఎక్కడ తైర్యత్యము సంభవించెనో నేను చెప్పితిని.

ఇంతవరకు నాకు కలిగిన ఒకచిట్కా చెప్పితిని. ఇంకొక చిట్కాకూడ కలదు. మన మింకను కాసనాతిక్రమణము నుపక్రమింపలేదు. కావున ప్రభుత్వ ఉత్తరవులను తిరస్కరించవలెను. మలబారుకు మిమ్ములను రావద్దంటే మునిచేసినచ్చితిరి. మీరు దానిని అతిక్రమించలేదు. మరి అట్టిదానిలో కరాచీలోని మేనేట్రు కూర్చుండు మన్నప్పడు కూర్చుండక, మహమ్మదాల్ కోపంచేసికొనుటెందుకు? ఇట్లు కోపంచేసికొనుట బాగున్నదా? ఇది మేనేట్రు తరపున నల్లంఘించుట కాదా? “నీకు భగవంతుని యందు నమ్మకము లేకా? యని మేనేట్రును అడుగుటయు, కూర్చుండు మన్నప్పడు కూర్చుండక పోవుటయు భావ్యముగ నున్నదా? “నీ నేమి చేస్తావో చూస్తానుకాదు” అని తిరిగి అడుగుట బాగున్నదా?

నాకు ఒకటి తోచుచున్నది. కాసనతిస్కారమును ప్రారంభించినప్పుడు మనము చాల నష్టపోతే నుండవలయును. నిరాకరణవాదియందు నష్టమే మూర్తి భవించిన ట్లుండవలయును. ఎంతకోపము కలిగించినను, కోపించుకో గూడదు. పోనీ బలము చూపను కూడదు. తలవినుయతనము చూపింపకూడదు. నేనింతవరకు ఏకరపు చెట్టినదినిజమే అయినయెడల, ఆలీనాదరులు చేసినపని ఏమీ బాగుండలేదు. ఇది పెంకెతనమనిపించుకొనును. ఇంతమాట అన్నందుకుమార్గము నన్ను కనుగొనండి.

వారు మానముగ నున్నయెడల ఎంతో బాగుండియుండును. నేనిమాట చెప్పినందుకు మీకు కష్టముగ నుండునని నాకు తెలియును. మీకుకష్టముగ నున్నచో నన్ను మన్నింపండి. మన్నింపుమని కోరుదునే కాని నైమాట అనకుండ ఉర్రకోతను. మీరు ఎట్లాగైన ఆలీనాదరులపనిని సమర్థించకమానరు. ఎట్లాగోమార్గము నాకు తెలియదు.”

ఆయన మొగమాటము తేటపడ వ్రాసెను. ఆయన కొక దుకుద్దేశము లేదు. చాలమంది నన్ను బ్లై అడిగినారు. ఒక అనందర్యమున్నయెడల అది యావత్కారత కాంగ్రెసుసంఘమువారివలన వచ్చినది కాని వేరుకాదు. వాక్యాలము లియ్యవచ్చునని వారు నిర్ణయించిరి. తప్పున్నయెడల వారి నిర్ణయమును శంకించుటయు తమముగాని ఆలీనాదరుల నాక్షేపించుట చూడికాదు.

నా సలహామీద కమిటీ వార ట్లు నిర్ణయించిరి. వాక్యాలము వలన లోకుల కాయుద్ధానితి తెలియును. కొద్దలో చెప్పటచే కాశ్యతముగ పడియుండును. ఈయేదాదితో స్వరాజ్యము రాగలదు. అది వచ్చుటకు ముందు లక్షలకొలదిమంది బందిఖానాలకు పోవలెను. ధర్మవిరుద్ధమైన నేరములు చేయనివారిని స్వరాజ్యపార్లమెంటు నిరాకరణ వాదులను బందిఖానాలలో నుండి విడిచిపెట్టగలదు. అప్పుడు కొద్దలలో దాఖలైన వాక్యాలములు చాలసహాయకారిగ నుండును నేరగాండ్రు నిరాకరణమును సంయచేసికొనకూడదు. వాక్యాలములు లేకపోయిన వారందరు నిర్దోషులని లేలును. దోషత్వము నిర్దోషత్వము నిరూపించుకొరకు ఇచ్చు వాక్యాలములు చాల క్లుప్తములుగ నుండును.

మహమ్మదాల్ వాక్యాలము మిందులో చేరదు. అతడు చాలదురము మహమ్మదీయ న్యాయశాస్త్రమును విమర్శించెను. అతడు వాదించుకొనుట కిట్లు చేయలేదు. ఉద్యమవాద్యులమన కిట్లుచేసెను. కావున నేను అతని వాక్యాలమును సమర్థించను. ఆక్షేపింపను ఆక్షేపింపను.

అది ఇంకాత్తప్పుముగ నుండిన బాగుండేది. క్లుప్తము చేయుట సాధ్యముకాదు. త్వరలో ముగించెదనని చెప్పి ఒకగంట సేపటివఱకు మాల్వీ ఉపన్యసింతుట నేను ఏర్పాదును.

రెండో ఆక్షేపణ. ఆలీనాదరులందరే నేను. ఇందు కాసనోల్లంఘన మేమియు లేదు. పెంకెతనమును లేదు. అనవసరముగ ధిక్కరించుట మార్గము జరిగెను. నిరాకరణవాది చాల నమ్రుడై యుండవలెను. వారివర్తనము దానికి భిన్నముగ నున్నది.

మనము కొద్దలనిన దిగులుపడుచుము. కొద్దలందు, లాయందు గౌరవముండవలెను గాని కొద్దలనిన భయపడనక్కరలేదు. వారా భయమును పోగొట్టవలెంది. కావున వారు కావాలని ధిక్కరించిరి. కొద్దలో దర్బానిలుపుకోవాలని చూచిరి. కాని ఆలీనాదరులు దీనిని పోగొనిచ్చిరి కారు. వారు నష్టమే చూపించినయెడల అసలు ఉద్యమము పాడైపోయేది. వారు తమయందలి సత్యమును మరియొకసారి చూపించిరి. కొద్దలు గౌరవపదములుగ నుండకపోవుటచే వారి గౌరవమును తీసిపారవేయవలెంది. వారికి మేజిస్ట్రేటుమీద కడుపులో నేమియు లేదు. తెంచి దిగులుతోడనే నన్ను గౌరవించునట్లే అతనిని గౌరవించుదు.

మదరాసు ఆయుర్వేదోపన్యాసములు:

ఈనెల 8, 12, 15 తేదీలలో, మొత్తూరు, ఎన్నూరులలో ప్రాచ్యశ్రీ ఆయుర్వేద వికారణ చాచలి రామమూర్తి శాస్త్రిగారు మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాల పండితులు కరుణగా ఆయుర్వేదాభివృద్ధి, గౌరవార్థకత్వ అనువిషయములను గురించి యావత్సంగించిరి. తొలియూపన్యాసమునకు శ్రీయుతులు జస్తిను కుదాకమయ్యరగార గ్రాసన మలంకరించిరి. రెండవదానికి కుర్రసిద్ధులకో, కొమఱ్ఱాళా లక్ష్మణరావు కంఠలుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులకు శాస్త్రిగారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధిని గురించిన యావత్సాగమునందు ప్రాచ్యపాశ్చాత్య ర్థములకు గల భేదములను, ఆయుర్వేదమునకు గల ప్రాశస్త్యమును, దాని నభివృద్ధి చేయుటకై పామరులు మొదలైనవారిని పండితులవఱకును, చేతనలనైన విధానములను నిపుణులుగా చర్చించుచు నడుమ నడుమ నుత్తర చరక వాగ్భటాదులనుండి ప్రమాణముల నుద్ధరించి ప్రదర్శించుచు గంభీరముగా నుపన్యసించిరి. సభ్యులును అధ్యక్షులును శాస్త్రిగారి యావత్సాగ విధానమున కెంతయు నలరిరి. రెండవ యావత్సాగమునందు మన ఆర్యులకాదిగ కచ్చువున్న, ఆయుర్వేదాస్థాంగములలో గౌరవార్థకత్వకీర్తిని ప్రాశస్త్యమును, ఇప్పుడు మన మివిషయమున కీయదగిన ప్రాముఖ్యమును, అవశ్యకతను, విపులముగ నుపన్యసించి పురాతనాధునాతన కాలములంది ఎట్లు పరిణమించుచున్నదో ప్రదర్శించి, తదభివృద్ధి మార్గములను వైతము సూచించిరి. సభ్యులు మహాత్సాహముతో యావత్సాగమును విని తరుపత్యస్తాంశములను ఆచరణానికి తెచ్చెదమని వాక్రుచ్చిరి. ఉపన్యాసకులకును అధ్యక్షకులకును అభిమందన సమర్పణములతో సభలు ముగిసినవి.

వైటుగారు బర్మాకు వెళ్లుట:— ఈనెల 25వ తేదీని ఏరు సింహానుండి బయలుదేరి వెళ్లెదరు.

మదరాసు శాసనసభ.

ప్రశ్నోత్తరములు

853. ఎ. డి. ఎం. భవోత్తపా హెబుగారు ప్ర:-(ఏ)మల బారులో తిరుగబాటుదారులవలన నెంతమంది మాపిలాలు చంపబడిరి? (బి)ఎన్నిమాపిలాగ్రామములు కొల్లగొట్టబడినవి? (సి) తిరుగుబాటు నణచుటలో రాజభక్తపరులైన మాపిలాలు ప్రభుత్వమువారికి సహాయమొసర్చిరా (డి) ఎంతమంది హిందువు లరెడ్డు చేయబడిరి? (ఇ)ప్రజల క్షేత్రముగలిగించినందుకుగాను భిలాభతుద్యమవాయకులపై ప్రభుత్వమువారేమి చర్యకొనిరి. 8(ఎఫ్) మాపిలాదురంతముల చట్టము నీసందర్భమున నుపయోగించెదరా? ఉ. (ఎ)(బి) మలబారులో తిరుగబాటుకనుశ్రీప్రముగనున్నది. ఇట్టిసందర్భమున సరియైనసమాచారము తెలియదు (సి) కొన్ని సందర్భములలో మాపిలాలు సహాయమొసర్చిరి (డి) ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు దానికి సరియైనసమాధానము లేయజాలరు. (యెఫ్) అవసరమగు ప్రదేశములలో నీ చట్టము నుపయోగించెదము.

860. మున్సిఫమన్యు అబ్దుల్ రహ్మాన్ సాహెబుగారు. నెం 458 ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము ననుసరించి సర్దును జనరలుగారి కద్దముండి ఏమైన సలహాలు వచ్చెనా? విశాఖపట్నములోని వైద్యపాఠశాల 1922 సంవత్సరమునుండి కళాశాల చేయబడువాయని ప్రశ్నింపగా సర్దును జనరలుగారినుండి ఏమియునెలవల రానాదు వైద్యపాఠశాలను కళాశాల చేయుటను గురించి ప్రస్తావము నిశ్చితముగా జెప్పజాలము అనిప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

862 ఈ సభ్యులే: గుంటూరు జిల్లాలోని దివిజనలు ఆఫీసర్లు బ్రాహ్మణులూ మరెవరైన అసహాయోద్యమమునకు పత్తిరికకముగా సభలుజరిపిరానిని ప్రశ్నింపగా వైజిల్లాలోని 4 గురు దివిజనలు ఆఫీసరులలోను తిరు బ్రాహ్మణులనియు వారు సభలు జరిపినది లేనది తెలియదనియు జవాబిచ్చుటచేసెను.

863. ఈ సభ్యులే గుంటూరు జిల్లాలోని రిజర్వు అడవులలో పశువుల మేపుకొనుటకు అనుభవశ్రమలనుగురించి ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. 1, 2, 4, తరగతుల అడవులలో పశువు ఒకటికి 12 అకరాల చొప్పున పుల్లరి వ నూలు చేయబడును. ఈ అడవులలో పశువులను సంవత్సరములో 7 మాసములవరకుమాత్రమే మేయనిచ్చెదరు. 5 వ తరగతి అడవులలో అవుకు 4 అకరాలు వనూలు చేయబడును. మిగత 5 మాసములలోను పశువులను మేయనియక పోవుటకు కారణము లేమనగా ఫిబ్రవరి నెలనుండి మే నెలవరకు అడవులలో మేతయుండదు. పచ్చిక లేకపోవుటచే పసులకాపరులు పశువులను చెట్లెత్తులమీద మేపెదరు. అందుకుగాను వారు చెట్లెత్తులను మొదలలోనికి పశువులకందునట్లుగా వంచెదరు. ఇందువలన చెట్లు నశించుటయేగాక నీడ లేకపోవుటచే పచ్చిక గూడ లేరుగదు. కాక జులై మాసములలో పచ్చిక అప్పుడప్పుడే మొలచుచుండును. అట్టి సమయమున పశువుల రానిచ్చియెడల పచ్చిక నశించిపోవును. అందుచే నామాసములలో పశువులను రిజర్వుఅడవులలోనికి రానియరు. ఇందువలన రయతులకు కష్టముగానున్నదని అల్లీలవచ్చినవి. రిజర్వు అడవులలో పచ్చిక వృద్ధిగావలెనన్న ఈకష్టముల కొర్పుకొనవలెను. అడవి అధికారుల ప్రవర్తన ప్రజలకు దుస్సహాయగా నున్నదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు. ప్రస్తుత జిల్లాకలెక్టరుగారు పూర్వము వలెనే సంవత్సరమంతకును పుల్ల పుచ్చుకొని పశువులను మేపుకో నీయవలెనని సలహానిచ్చిన మాట నిజమే కాని ప్రస్తుత నిబంధనల నాచరణలో పెట్టుటకు గలకారణములు తెలియక అట్లుగానిది. అడవి నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా నడచినందుకుగాను 1920-21 సంవత్సరములో 5192 మంది మనుష్యులు క్షితింపబడిరి. ఇందు 3877 మంది జిల్లాపార్లమెంటు ఆఫీసరుగారివలన కాంపాండు విధింపబడెను. 1815 మంది మామూలు కొర్పులలో క్షితింపబడిరి. ఫారెస్టు నిబంధనలవలన ప్రజలలో గలిగిన యసంతృప్తి అసహాయోద్యమా వలంబులకు సహాయకారి యాయెనని ప్రభుత్వమువారికి తెలియును. గుంటూరు రిజర్వు అడవులలోని ఉద్యోగుల నందరను ఇంకొకచోటికి ప్రభుత్వమువారు బదిలీ చేయరు.

864. ఈ సభ్యులే: గుంటూరులో వైద్యులు 1922 సంవత్సరములో స్థాపించుటకై, ప్రయత్నింట్టూరులో వైద్యపాఠశాలను స్థాపించునపుడు సకటించెదరా దరఖాస్తులనుగూడ సకాలము దరాయని ప్రశ్నింపగా, తగినవిద్యార్థులు చేత్సరములో స్థాపించెదరనియు సకాలము భాస్తుల నాహ్వానించెద రనియు ప్రతు

867. భాను బహదర మహమ్మదు సదుల్లా బాద్షా సా హెబుగారు ప్ర.:-ప్రభుత్వో ద్వారా గ ములలోని పండితులు అను కీర్తి క్రింద ఆగస్టు 5 తేదీ హిందూ ప్రతికలోని వ్యాస మును జూచిరా? (బి) చూచినయెడల ప్రభుత్వమువారు గాని విద్యా శాఖాధ్యక్షుడుగాని యందు విషయమై ఏమైన చర్య దీనికొనిరా (సి) ప్రభుత్వమువారి మహమ్మదీయ కళాశాలలో ప్రాధానములకు సహాయకులుగా నియమింపబడిన ముస్లింలను అసి ట్టెంటు ప్రాధానములు అని ప్రెసిడెన్సీ కాలిగ్రాఫర్ నెందుకు పిలుచుటలేదు. (డి) వారికి అసిస్టెంటు ప్రాధానముల హోదా నిచ్చుటను గురించి ప్రభుత్వమువారాలోచించెదగా?

ఉ:-ప్రభుత్వమువారు వ్యాసమును (బి) ఇందు విషయ ములోచించుచున్నాము (సి) ప్రెసిడెన్సీ కాలిగ్రాఫర్ వారికి అసిస్టెన్ట్ మహమ్మదీయ కళాశాలలోనివారి స్థితికిని చాల వ్యత్యాసము కలదు. డి. ఆలోచించు

872. రావుబహదూరు సంజయ్ మాక్ డెట్టియారుగారు, ఆగస్టు నెలలో కూనము నదిని బాగుపరచుటకు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిచే తేబడిన తీర్మానముమీద ప్రభుత్వమువారి వాగ్దా నము ప్రకారము అందు విషయమేమి చర్యదీనికొనబడెనని యడుగగా, నేషనలుగంజెకు తూర్పువైపుగా కూనము నదినుండి హస్తనకు ఒకకాలువ త్రవ్వనలెనను సలహామీద ఒక నివేదికను తయారుచేయవలెనని ప్రభుత్వపు హామీ ఇంజనీయరు గారి నడుగగా వారట్లుజేసిరి. దీనినిగురించి ఛీఫునీయరుగారు విచారించుచున్నారు.

879. ఎ. పి. వి. సయ్యదు ఇబ్రహీమురావుత్తరుగారు, స్థానిక, రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్యసభాప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారి తో నేమైన కంట్లాట్లు చేసినవచ్చునా యని ప్రశ్నింపగా అందును గూర్చి సరియైన నిబంధనలు లేవని ప్రత్యుత్తరమియ బడెను.

880 ఈసభ్యులే, 20-9-1921-వ తేదీ పత్రికాయందు ప్ర భుత్వమువారి కేమిచేయుదురు అను కీర్తి క్రింద వ్రాసినవ్యాస మును జూచిరా యని యడుగగా జూచిరి, అందు విషయమై విచారించుచున్నారని ప్రత్యుత్తరమియబడెను.

884. ఎస్. టి. మణ్సుఖంపిళ్లగారు 16-9-21 తేదీని తిరు నల్వేలి జిల్లాసంఘమువారు, దేబియవైద్యవిధానములకు గురించి విచారణలపై సంఘకార్యక్రమమున తమిళనీలరు వైద్యవిధాన మునుగూడ చేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. అందు విషయ మై ప్రభుత్వమువారికి చేసిరి, యనియుడుగగా ఆసంఘము నేర్పాటు చేసినతరువాత సితారువిధానమునుగూడ వారికార్య క్రమమున కేర్పడమని జవా బిచ్చిరి.

889-టి.సి. తంగవేలంపిళ్లగారు. ప్ర.-(ఎ) తిరుచనాపల్లి జిల్లాలో అరియలూరు డివి జ ను లో ఎన్ని అ స హ యోద్యమ స భ లు జ రి గె ను (బి) ఆ డి వి జ నలు అక్కినరు రాజకీయ పరిస్థితులనుగురించి ఆ జిల్లా కలెక్టరుకు తెలిపెనా (సి) వైదివిజనలో కరణములు, మునములును గొప్ప అసహాయోద్యమసభలు గావించుటలోను, తిలకుస్వరా జ్యనిధిని వసులుజేయుటలోను చాల తోటపడుటనిజమేనా ఉ:- (ఎ) ప్రభుత్వమువారికి విషయము తెలియదు (బి), (సి) దీనినిగురించి సమాచారము తెలిసికొనవలయును.

890. ఈ సభ్యులే ఇట్లు ప్రశ్నించిరి (ఎ) గత మే మాస మున నేలము, తిరుచనాపల్లి ఆదిద్రావిడులు కురుంబలూరు నందు సభగావించి అసహాయోద్యమమును నిరసించిరా? (బి). ఈ సభ జరిగినప్పటినుండియు అరియలూరు డివిజనులో హిం దూవర్గము వారికిని ఆదిద్రావిడులకును స్పర్ధలుగా నుండుట నిజమేనా?

ఉ:-(ఎ) నిరసించిరి (బి) వారిస్పర్ధలనుగురించి సమా చారములేదనియు, ఆదిద్రావిడులు హిందువులవర్గములవారి ఎదుట సాష్టాంగప్రణామము లాచరించరాదని కరప్రతిములు పంచిపెట్టబడెనని తెలియుచున్నది. ఈ సలహా నాచరణలో పెట్టిన ఆదిద్రావిడులను హిందూమతవర్గముల వారు బహిష్క రించిరి.

శివామి ప్రత్యేకము
బుక్ మేల్వేర్. మొదటికి బలము.
ఈ సోగ్గిట్టును. నెల 6 డెన్సుల బుడ్డి రూ 1.
ముగా కొనువారికి వంచి కవిమన.
బృహదవైద్య ఆయుర్వేదోపధ్య భవనము,
కోల్వారు. (వెల్లూరుజిల్లా)

విచేత వార్తలు

విల్లండుసమస్య.

లండను, 12:-ఆంగ్లప్రభుత్వముతరపున సర్ హేమరు గ్రీన్ వుడ్డు, సర్ ఎల్. వర్మింట్టన్ ఇన్సుగాన్సును విల్లండు తరపు న మైకేలు కొల్లిన్సు, బార్బను, దగ్గునుగాన్సు కలసి ప్రస్తుత తా త్కాలిక సంధినిగురించి మూడుగంటలవరకును చర్చించిరి. జేన రల్ మేక్రెడిగారు కూడ ఈసభలో నుండిరి. సభలో సరిగినవిష యములు సంధిసభకు రేపు తెలుపబడును.

విల్లండు సంధిసభ

లండను 13:-ఈసభ ఈదినమున తిరిగి సమావేశమయె ను. విల్లండు ప్రతినిధులు ఒకగంట ఆలస్యముగ వచ్చిరి. సంధి సభ 1-30 గంటలు జరిగెను.

తాత్కాలిక సంధిసభ

ఈసభపని ప్రారంభించెను. సంధినిర్ణయములకు వ్యతిరేక్ ప్రవర్తనలనుగురించి విచారించిరి. పోలీసువానిని వ్యవసాయదా రులను వాచుచున్నారు. చాలమందిని విల్లండుప్రజాప్రభుత్వము లో నైకులుగ తేరుటకు నిష్పందించుచున్నారు. ప్రజాప్రభుత్వ నైకులు స్పెరింగులాడ్జివద్ద మకాముచేసిరి. చుట్టుపట్ల భవనము లను నైకుస్థానములుగ మార్చుచున్నారు. అచ్చట ఒక సిన్ వైన్ కోర్టుగూడ నెలకొల్పుబడెను.

మైకేలు కొల్లిన్సుగారు చర్చిలుగారితో ప్రసంగించిరి. రాత్రి 7 గంటలవరకును ఈసభ జరిగెను. చాల అభివృద్ధినాచక లు గానించుచున్నది.

నైలీషియాసమస్య

వర్తనుమంత్రి వర్తనువారి భయము
బర్లిన్ 13:- మంత్రివర్గమువారి సమావేశసందర్భమున చాన్సెలరుగారు రాగు డాక్టరు వర్తనుగారు నైలీషియాసమస్య పరిష్కారము గురించి పత్రికలలో ప్రకటింపబడినది నిజమగు నెడల జర్మనుదేశమున క్రొత్తపరిస్థితు లేర్పడెను. ఈపరిస్థితుల వలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వమునెడల నెక్కువ ద్వేషముపలుకును. సుప్రీము కౌన్సిలువారు సత్యమైనవార్త తెలుయువరకును మంత్రివర్గమువారి తీర్మానము నిలిపివేయబడెను.

నానారాష్ట్రీయ సమితివారి సలహాలు

నానారాష్ట్రీయసమితివారు అప్పుడు నైలీషియానుగురిం చి తమసలహాలను బ్రయాండుగారికి తెలిపిరి. ఇవిచాల చిహ్నులు గానుండెనుగాని దీనివలన సరిహద్దుల తగాదాకుదురవచ్చు ను. జర్మనుమార్కు నాణెమునొప్పకొనుట వ్యాపారము, పన్ను లు, మొదలైనవి ఆప్రాంతప్రజాభిప్రాయముమీద నాధారపడి యున్నది.

కార్మిక సమస్య

క్రొత్తపార్టీలను లరనకట్టుట.
లండను, 12:-ప్రస్తుత కార్మిక సమస్యను పరిష్కరిం చుటకు గొప్పయత్నములు చేయబడుచున్నవి. కార్మికులను సామ్రాజ్యములో వలసపంపుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచనలు జరుపుచున్నారు. ఇందుకు అధినివేతరాజ్యములతో సంప్రతించ వలెను. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము జేసెదరు జర్మ ను ప్రభుత్వమువారు నష్టపరిహారము క్రింద ఆంగ్ల దేశమున కియ్య వలసినధనమును గానువారికి కావలసిన వస్తువు విచ్చుట కేర్పా టులుజరుగుచున్నదను వార్తను అధిగారుల నూధిపరుపకాదు. ఈ దినమున మంత్రివర్గమువారు కార్మికసమస్యను గు రించియు వాషింగ్టను సభనుగురించియు జర్మను నష్టపరిహారము నిచ్చుటలో మార్పును గురించియు చర్చించిరి.

భీమాపథతి.

మంత్రివర్గము సమస్యనుగురించి యులోచించుటకు సమా వేశమైనపుడు కార్మికులనుండియు యజమానులనుండియు వార మునకు ఒక్కొక్కరు 2 పెన్సిలు చొప్పున సమూలు చేసి నిధి నేర్పరుపవలెనను విషయము చర్చింపబడెను. వారందరును ఇచ్చినయెడల 300000 పానులు కూడును.

రహ్యక ఆవు.

హిందూదేశసహాయము,
లండను 13:- రహ్యసహాయాధిని వెచ్చించుటలో బ్రి టిషుదారి కధికారముండినయెడల హిందూదేశముగూడ వైనిధికి సహాయముచేయునని తంతివార్తవచ్చెనని సర్ ఆర్థరు ప్లాస్టిగారు చెప్పిరి. వైనిధిని ఇచ్చుపెట్టుటకుగాను బ్రిటిషు కమిషను నియ మింపబడునని డాక్టరునాగెగారు వాగ్దానముచేసిన యెడల

సహాయముజేయుటకు చాలమంది సిద్ధముగనున్నారు. ధర్మదృష్టి తో ప్రజలందరును ప్రభుత్వము తోడ్పడవలెనని సర్ ఆర్థరు ప్లాస్టి గారు చెప్పిరి.

నైలీషియా సమస్య

లండను 13:-ఈదినమున నానారాష్ట్రీయసభవారి తీర్మా నమును గూర్చి చర్చించుటకును, దాని నాచరణలో పెట్టుటకును రాయబారుల సమావేసు మజరుగును.

జర్మనుస్థితి

బర్లిన్ 14:-ఇంటరు అల్లయడు కమిషను వారు నైలీ షియాపరిష్కారమునకు సమ్మతించవలెనని ప్రజల సుద్దృఢింపు చున్నారు. అల్లరులకు గడంగు వారు కఠినముగా కష్టంపబడుదు రని కూడ దెలిపిరి.

డాక్టరు వర్తనుగారు తాముర జీవామా నీయననియు జర్మ నీభావిస్థితి రివ్ స్టాగుచేతులలో నున్న దనియు, నైలీషి యాపరి ష్కారము గొప్ప అన్యాయమనియు, పక్షపాతముతో నీపరి ష్కారము గావించబడెననియు తెలిపిరి.

వాషింగ్టను సభ.

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 12:-పసిఫిక్ మహాసముద్రములో తంతివార్తలను గురించియు తంతిలేనివార్తలనుగురించియు, ఆ యుద్ధ నియమసభయందు చర్చింపబడును. ఈసభకు పత్రికా విలేఖకులను రానిచ్చెదరు.

పోర్చుగల్లవారు ఈసభలో పాల్గొన నిచ్చగించిరి.

ఆఫ్రెలియా ప్రతినిధి

మెల్బోర్న్ 13:-మియన్మారు (మంత్రి) వాషింగ్టను సభకు హాజరుగుటకు బయలుదేరిరి.

ఆఫ్రెలియా నాకాదశమున తగ్గించుట

కానసభయందు నాకాదశమునకు 3180000 పానును అంచనా వేయబడెను. 1920-21 సంవత్సరమున ఘమారు 960.0 పానులు తక్కువ అయెను.

మెసపొటోమియా సమస్య.

విషమస్థితి.

లండను, 12:-షెల్ముస్పర్ధ ప్రభువుగారు మెస పొటోమియాను గురించి ఒకసభలో నిట్లు చెప్పిరి. మెసపొటో మియా సమస్య విషమ స్థితిలో నున్నది. మనము మెసపొటో మియా ప్రభుత్వమును నాశనము చేసితిమి. ఆదేశమును పాలించు టకు మనము భారమువహించితిమి. మరియొక వైపున ప్రజలు వ్యయమును తగ్గించుదని కోరుచున్నారు. ఆ రెండు ప్రభు త్వము మెసపొటోమియాలో భగ్నమైనపుడు యూరపియను జాతి ఆభారము వహించుట ఆరాజకమునకు త్రోవవొక్కట యని ఎడ్విజ్ బివెనుగారు చెప్పిరి. ఆంగ్ల ప్రభుత్వి మిభారము వహింపలేదని గూడ నుడివిరి.

ప్రపంచమున దంతటను ఆయుధనియమము.
ప్రెసిడెంటు హార్డింగ్ గారి నీవిషయ మడుగగా నిది అత క్యచనియు కోరడగనిదనియు చెప్పిరి.

లండను 12:-చేల్మరుగారు వాషింగ్టనుకు బోవు ఆంగ్ల ప్రతినిధులకు నాయకుడుగ నుండునని తెలియుచున్నది. ఆమెరి కావా లేనిధముగ నుండవలెనో విచారించుటకు 12-వ తేదీన ఆమెరికనుప్రతినిధులు సమావేశ మయిరి.

మరణము

ఆమెరికను సెనేటుసభలో సభ్యులుగనున్న సెనెటరు నాక్సుగారు మరణించిరి,

నానారాష్ట్రీసభ

హిందూదేశము

లండను, 13:-సర్ విలియం మేయరుగారు జేనివానుం డి వచ్చిన తరువాత మాటలు ప్రతినిధి వారితో మాట్లాడెను. నానారాష్ట్రసభవారు చాలాభకరములగుపనులనునిర్వహించిరి. నైలీషియా సమస్య సుప్రీముకౌన్సిలుకు పంపుటవలన నానారా ష్రసభ పలుకుబడి పెచ్చెను. హిందూదేశమున నల్లమందు వ్యా ప్రాయమును గురించి ఈసభవారు చాల కఠిననిబంధనల నేర్పరచిరి. హిందూదేశము వీనికి సమ్మతించవచ్చును. ఆర్థికసంఘమునందు ఇండియా ప్రతినిధులు ప్రాముఖ్యత సంపాదించిరి. వీరు బడ్జెటు నందు చాల మొత్తములు వ్యయము తగ్గించుటకు తోడ్పడిరి. లీగు పెక్కులేటులలో వివిధజాతులతోపాటు హిందూదేశమునకుగూ డ సరియగు ప్రాతినిధ్య ముండవలెనని తీర్మానింపబడెను.

మన జాతీయవిద్యార్థులకు
మెట్టుండవలెను?

(1) జాతీయవిద్య మనదేశీయుల యధీకారము దుండవలెను. దేశీయులే దాని స్వరూపమును నిర్ణయించుచుండవలెను. దేశీయులే దాని నిర్వహించవలెను. దేశీయులయొక్క భక్తిజ్ఞానమే రాగ్య యాదర్శములును ప్రకాశింపుచుండవలెను. సమాన భావములు ఉదార శీలములు సమన్వయజ్ఞానములు మోక్షముల కొందుట కనేక మార్గములు కలవను న్యాయములు మహాత్ములందరు పరమాత్మయొక్క నానాకళలను లోకంబున కెరింగించిరను లక్ష్యములు అందు కోల్గిలుచుండవలెను.

(2) జాతీయవిద్య సగర్వమును సప్రకాశమును వగు వాతావరణమున సదా జీవింపియుండవలెను. స్వాతంత్ర్యంబున పుట్టి పుష్కలతలములతో విహరింపవలెను. దేశీయ వాఙ్మయమందు కన్యుతావుల వెదజల్లుచుండవలెను. అచట దేశవేద ప్రవీణులగు పండితులను పుష్కలముండవలెను. అవోట దేశీయ విజ్ఞానము, శిల్పము, రాజ్యధర్మములు, ఔషధవేదక విజ్ఞానములు, పరిశ్రమలు, వ్యాపారములు తమ జయనివాదముల జేయుచుండవలెను. ధర్మాన్ని కాపాడుకొని రాష్ట్రములను సరిపట్టాపముల ప్రధర్మములను ముండవలెను.

(3) జాతీయ విద్యార్థులకు కలాకాలములను గొప్ప వాంఛించును ఒక్కటే నేమంటే తాండవమాడుచుండవలెను. ఒక్కటే తీరున భాషింపవలెను. అమమ నోటినుండి యనర్థములు రాకుండదు. ఒక్కటే నామ పలుక ఆదర్శములు భావములు ధర్మములు నురియుకొంటే న్యుత్తములుగా వెలువడగూడదు. ఏలయన గృహముల తాండవమాడు తల్లియే దేశము నేలను. కలాకాలలందలి యాచార్యులు గృహములందలి గురువులతో నభ్యులు నెడపవలెను.

(4) జాతీయ విద్య మనజాతీయతలమును ప్రోదించేయవలెను. జాతీయతల విజృంభింప జేయవలెను. మనహిందూ దేశము అంగస్థంధియు గానూడదు. ఇంతకంటే బలాన్నితింబును మహాభావితదేశముగ విశాసము నొందవలెను బ్రిటిష్ వారి ఆదర్శములు బ్రిటిషువారికే తగునుగాని మనకు తగవు. మనదేశీయులొక్క యాదర్శములు మనకు యాత్మములు. పరదేశానుకరణము మనకు నదు. ప్రపంచమున ప్రతిభ్యను లావ శక్తికము లేదు. నానాజాతుల నానావిధ స్వరూపములను మేల్కొనవలెను. నానియొకే పరిమాణముకొని నిఖిలకల్యాణగుణములు ప్రతిబింబితంబై యుండు. సృష్టి యందొక్కటే రంగా? ఒక్కటే ఛెట్టో? ఒక్కటే పుట్టో? ఒక్కటే పర్యటమా? ఆకాశం చెప్పుదు నొక్కటే రంగును చాల్చునా? సర్వసమన్వయా దేశలక్షణలక్షితంబే పరమాత్మయొక్క స్వరూపము.

మనజాతీయదర్శము లెవ్వియో విచారించుము. మనము సర్వప్రపంచమున దుండమా? దానిపురోభివృద్ధికి మనము మన కానుక నిర్మించమా? మన భావప్రకాశాలములచే దాని పోషించమా? లేక దానితో సంబంధమున ద్రెంచుకొని మారుమూల ముక్కుపట్టుకొని మనయే కాంతమున నానందించమా? మనకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము కావలెను. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము కావలెను. సాంఘికమత స్వాతంత్ర్యము గావలెను. సంజేవామలెను. కాని ఇవి గున్నా గాని మనకు జీవితకాల కావలెను? ఇవియే మనకు సిద్ధియో లేక వినిపిండు గొప్పసిద్ధి కని సాధనముల? ఇవి సాధనములైన వీనికి ఫలసిద్ధి పరియొకటి యేది? మన పరమావధి మోక్షమా? ఆ మోక్షముయొక్క తెరంగేడు? గ్రాధుల నిర్మణము? వేదాంతాల సారాస్య సాయాజ్యముల? ఆర్యసమాజముయొక్క స్వర్గమా? క్రైస్తవుల మోక్షమా? మహమ్మదీయుల వీరస్వర్గమా? లేక ఇవి యన్నియు భ్రాంతులేనా? నిజమైన మోక్షము సుఖము దారిద్ర్యము లోగము అజ్ఞానము మొదలు గాగల ప్రవృత్తిమైన బానిసత్వము నుండి ముక్తికొందుటయో? ఇచ్చట ఇహలోకముందు మనకును మనసంతరివారికిని వైభావ్యము తలపట్టింట్లు. లోకములొని మతములన్నియు ఇహలోకమునందు దుఃఖము ననుభవించిన తరువాత పరలోకముందు సుఖము కల్గునని చెప్పుచున్నవి. తరువాత పరలోకమున సుఖము మాట యెట్లు లున్నను ఇహలోకము నందు అన్నివిధములైన దుఃఖములనుండియు తప్పించుకొనుటకు సమస్తమైనవారు మనఃస్ఫూర్తిగ పనిచేయుచున్నారు. సర్వానుసారిముగ ధనమును సుఖమును జ్ఞానమును సంపాదించుట తప్ప అని యేమతమువారును వాదించుట లేదు.

హిందూధర్మము మనుజునకు నాలుగు ఆశ్రమములను విధించుచున్నది. బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్థ్యము, వానప్రస్థము, సన్న్యాసము, విద్యాలంబులను బ్రహ్మచర్యమునందు చక్కగా గ్రహించినవాడే గృహస్థాశ్రమమునకు తగినవాడు. గృహ

స్థాశ్రమమున సంసారానుభవములన జ్ఞానమును లెస్సగా ననుభవించి కేవలము చేసికొన్నవాడే వానప్రస్థాశ్రమమునకు తగినవాడు. అతనియొక్క నానికి సన్యాసాశ్రమము తగును. జ్ఞానమును అనుభవముచే గ్రహించినవాడే సన్యాసాశ్రమమును నిజమైన వైరాగ్యము నెరుంగవలెను.

ఆశ్రమములు.

బాలరతు వైరాగ్యమును విశేషముగ బోధింపగూడదు. జీవితముయొక్క సంతోషముఖమునే వారి కెక్కువగా చూపించవలెను. దుఃఖముఖమును వారికి చూపించవలెను. శ్రమాదుఃఖమును వారు సంతోషపూర్వకముగ స్వీకరింపగల ధీమతులుగా తయారుచేయవలెను. ప్రపంచము దుఃఖమయంబని బోధించి వారిని పిరికిపందలనుగా భ్రాంతి మార్పుల దాగుకొనుటకు చేయగూడదు. ప్రపంచభాగ్యములు ధర్మానుసరణముగ ననుభవించవలెనని చెప్పులెను గాని యవి కల్లులుగాన వానిని పూర్తిగ పట్టించవలెనని చెప్పులెను. ఆశ్రమ విధానముల బోధించి వారి కేయేముకాలముల సేధర్మములు తగునో చెప్పులెను. ఒక్కొక్క ఆశ్రమస్వీకారము ఆకాలముల జేసినయెడల వచ్చు కీడులను వారికి క్రద్ధతో చెప్పులెను. అంతిమ కాక ఆ మా ఆశ్రమమునందు వారు అజ్ఞానమున బడు మోసములను పలికుడివి ముందుగా తిరిగి తిరిగి వలెను. విద్యార్థులు బ్రహ్మచర్యశ్రమమున అనుభవరాహిత్యముచే బడు దుర్భాషములను ముందుగ నే కనిపెట్టిమాచి వారిని సంరక్షించుచుండవలెను.

వర్ణములు.

మనదేశమునందు వర్ణముయొక్క భేదముల లింకను ఎక్కువగ నున్నవి. వర్ణ భేదము పోయినది కాన వర్ణ భేదభావము పోలేదు. మామూలుగ వాచించు వర్ణ విశేషమునం దెక్కడ? అంతయు సంతరించింది. వర్ణ సంతకము పూర్తిగ అయినది. కాని వర్ణావారము మాత్రము పోలేదు. ఈ అవారమును కలాకాలయందు మొదట పూర్తిగ కరిమిచేయవలెను. ఎవ్వరైనను నేను భారతీయుడ ననుగర్వము తప్ప వారియుక్క సంతతిమైన కాభాగర్వము ఉడగూడదు. ఈభావమును జాతీయకలాకాలము మనోవాక్యానుకర్మలయందు ప్రతి యుపాధ్యాయుడూ బోధింపవలెను.

సంస్కృతిభావ

సంస్కృతిభావ సర్వసామాన్యభావగా కలాకాలయందు నేర్పగూడదు. అంధభావజ్ఞు వాక్యద్ధి కలుగుటకుగాన కొంచెముగా సంస్కృతిపదముల ప్రయోగమును చెప్పినను ప్రత్యేకముగా భావపరిభోధమును ఇతివాసపరిభోధమును చేయువారికే సంస్కృతిపాపీత్య మవసరము గాని తిక్కిన వారలకు నేర్పకొన వసరములేదు.

వ్యవహారమున సంస్కృతిముకంటే అల్పి పరిషియక భావలు ప్రయోజనములు. అవి కొంత మార్పుచెందినను జనుల వాడుకభావలుగా నుండి జీవితకాలమున నున్నవి. యూరపు దేశమున గ్రీకు లాటినుభావ లెట్లో యుహిందూదేశమున సంస్కృతియు నట్లే యున్నది. యూరపుదేశము విశేషముతో నారెండు భావలను వదలివేయుచున్నది. హిందూదేశమును తనవ్యావహారిక జీవిత సమస్యల నిర్వహించుటకు తనవిడ్డలు తమ కాలబలంబులను వినియోగించి ప్రయోజనము గావలెన్న జనసామాన్యమునకు సంస్కృతింబును గలపరాదు.

ప్రాచీనపద్ధతిని తీవ్రముట వ్యర్థము అనివేకము అసాధ్యము. మనభవిష్యత్తును మనము బాగ్రత చేసికొనవలెను. మన హిందూదేశము పూర్వమా ఆరోగ్యనిధానమా దృఢమా జీవితములను నడపవలసినయెడల తిక్కిన ప్రపంచముతో దగ్గర సంబంధముల నుండుకోవలెను. ఈభూమిపై జనులలో న్యాయమైనస్థానమును సరిపాదించవలెనని భారతపుత్రులు తమ మానసిక నాత్మికశక్తులను పూర్వముగా సద్వినియోగంబు చేయవలెను. యూరపు అమెరికా సామాన్య విద్యార్థికి గ్రీకులొక భావలు అక్కరలేదని యెట్లు పరిశ్రమించుచున్ననో యాదర్శముగ నే మన హిందూదేశీయులు సామాన్య విద్యార్థికి సంస్కృతింబు వదలివెట్టి తిక్కిన నవీనభావలను నేర్పిన బాగుండును. మనప్రాచీనభావ యగు సంస్కృతింబు వై మనకు విశేషగౌరవం బుండవచ్చును. మనపూర్వులు మహామేధావులగు సంజేవామలెను. వారియొక్క జ్ఞానంబు నకు మనము ఆశ్చర్యపడుచున్నాము. గర్వపడుచున్నాము. వారి ధర్మ కాశ్రమములు, వారి పురాణ కల్పనలు, వారి గాథలు, వారి యాదృగ్భావములు మనలను గొప్ప దేశకు గొనవచ్చినవి. ప్రపంచమున కింతవృద్ధి నొంద నవకాశ

మిచ్చినది. కాని ఇటీవల ప్రపంచజ్ఞానమొక వృద్ధి నొందినదో చూడకుండ మనము కన్నుల మూరికొనవలెను. మూడువేల సంవత్సరములక్రిందటి కంటే ఇప్పుడు ప్రపంచ మొకయో జ్ఞానవంతమైనది. ఈజ్ఞానధనంబునకు పునఃకథాన చేటికల యందున్నది. ప్రతిసంవత్సరమున ప్రతివేలయు, ప్రతిదినమున జ్ఞాన మభివృద్ధి నొందుచున్నది. నిఁటిసంవత్సరము పుస్తకము లింకవత్సరము ప్రాతయగుచున్నవి. ఈకాశ్రమములను దినదినమును పారజాడకున్న మనుజుడు వెనుకబడిపోవుచున్నాడు. పరదేశీభావలలో నీ విజ్ఞానంబును జయవగలెను.

ఇంతేకాక నవీనజ్ఞానక దృవంబు లగు ధూమనిగ్నిత్రయోగంబును దేశకాలప్రమాణంబులను తగ్గించినవి. వ్యాపారమునకు పరదేశసాంగత్యంబు ఇప్పుడు విచ్ఛింబు గాదు. విధాయకం బగుచున్నది. మనహిందూదేశముయొక్క వ్యాపారము మనదేశీయులే చేయవలెను. పరదేశీయుల చేతులలో నుండరాదు. కాబట్టి మనవారిని సాధ్యమైనన్ని పాదేశీభావముల నేర్పవలెను. మనవారిలో బహుమంది వ్యవసాయమునకును వ్యాపారమునకును పరిశ్రమలకును నడుము కట్టవలెను. వానికన్నిటికిని సేవభావాభావ ముండవలెను. ఈ సందర్భమున సంస్కృతిభావయందు దేశములో సర్వసామాన్యముగా నుండవలెనని కాదు. సంస్కృతివిద్యార్థిభావము ఎవరో కొద్దిమందికి భోగ్యపదార్థముగా నంగీకరింపవలసినదే. పాండిత్యమునకును పరిభోధనకును దేశభావాభివృద్ధికిని కొలదిమందిచే నభ్యసించవలెననిది. బహుమందికి పరదేశభావము నేర్పవలెను. దేశమునందలి ఇతరప్రాంతభావము నేర్పవలెను.

దేశమునందు ఏవ్యవహారమును దేశభావయందు తన జీవితాన్ని భావయందు జరుగవలెను. దేశభావ రచ్చి వారు దేశమునందు దేముద్యోగమునకల నర్హులై యుండవలెను ఎట్టి యొత్తయ యద్యోగమునకైనను పరదేశభావాపాండిత్యముండి తీరవలెనని నిబంధన యుండవలెను. కేవలము సర్వార్థద్యోగముకొర కెప్పుడు ఇంగ్లీషుభావాభ్యాసము చేయుచున్నాడో వాడు దాస్యమునం దూరుచున్నాడని యెంచవలసియుండును. ఇంగ్లీషుభావతో నేబహింగ్లీషులయనం దైన మనదేశమునందు ఫలకములందు ప్రాణబడియున్న యెడల అది సువదాస్యమును ప్రకటించుచున్న ట్లెంచవలెను. అట్టి ఇంగ్లీషుభావ మన కలాకాలంబు ప్రధానమైన భావగా నెంచుకొనవలెననిగాని వానికి దేశభావకంటే యెక్కువ గౌరవ మియ్యజనదు. మనము పాశ్చాత్యభావలలో నెద్రాని నైన నేర్వవచ్చును. పాశ్చాత్య విజ్ఞానము కొంత విద్యవద్ధి కించెడు వారు పాశ్చాత్య భావలలో నెద్రానినైన నేర్వవచ్చును. కాని కలెక్టరు అధీయుల కొద్దులు మొదలైన స్థానంబులందుద్యోగము నేక్షించి చతువుకొనవారు తమ యాయురారోగ్యంబుల నీ ఇంగ్లీషు భావాపీకావమున కర్పింప నవసరము లేదు. ప్రపంచమునందలిజ్ఞానము ఒక్కరిది గాదు. దానిని నేర్చుకొన్నందువలన మన మెక్కిరికొని యుండుదుము. మనదేశము జ్ఞానసంపదతో తులయాగియున్న పు డెందరికో దానిని దానముచేసియున్నాము. జ్ఞాన మింకొకరిభావముండి మనము తిసికొన్నంత మాత్రమున మనము సిగ్గుపడ నక్కరలేదు. ఋణుడగుచున్నా మని తలంప నవసరములేదు. కావున సమస్త ప్రపంచభావలలో నున్న విజ్ఞానమును మనదేశభావ లోనికి భావంతరికరించుకొని నులభముగ దేశీయులెరికిని అలవడునట్లు చేయుట ఇప్పుటి విద్యార్థివల ధర్మమైయున్నది. దేశభావలో సమస్త నవీన కాశ్రమములను విరాజిల్లవలెను. కలాకాలయందు సమస్త కాశ్రమములను దేశభావలో భోధగావలెను. అప్పుడే దేశములోని యెవరులు దేశానుసోబలంబులతో ప్రకాశించుచుండురు.

ప్రాచీన పద్ధతులు.

ప్రాచీనపద్ధతులను పురుషధారణ చేయుట వెర్రినము. ఆప్రాతపద్ధతులు పనికిరావు. వాని నవలంబించుటలభన మనము వెనుకకు పోవుచుముగాని ముందుకు పోకాలము. ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతులు కొన్ని ఆసవాదకరములుగా నున్నవి; సంజేవామలెను. కాని ప్రాచీనపద్ధతులనిగా బ్రిటిషుపరిపాలన ఈ దేశమునకు వచ్చుసరికి ఆచరింపబడునట్లు పద్ధతులు వాని పూర్వపు మంచి లక్షణంబులు గోల్పోయినవి. ఈపూర్వకాలపు పద్ధతు లంతరించిపోవుటయే. మనదేశమునకు శ్రేయస్కరము అట్లుగాక యాప్రాచీనపద్ధతియే యవలంబింపవలసిన యెడల మనదేశముయొక్క యవసర యంతకంటే దుర్భరమయ్యెడిది. ఈవిషయమున కొన్ని యుదాహరణ లిచ్చినగాని దాని యర్థముగొనరంబు గాదు.

ఇకను శస్త్రమకరలేదు.

(3188)

శ్రీ దత్తాత్రేయ, ఉయ్యూరు (యస్టేట్) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న నేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీసు సాహెబుచే నుపసద్ధముగా తయారుచేయబడి ఆనేకయోగ్యతావృత్తులు దడసిన మందుల వివరము:—

1. సిల్వరు వపుకరు— ఇది రావపుండ్లు, మేహరణములు, నుఖరంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మున్నును. శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు అపరేషనులేకనే బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్నా, గోరుముట్టు, తామర, కబుపుడెప్ప, గజ్జి, కర్పాటి, మదమ సూలువగైరాలు అమోఘముగా క్షయింపను. యావత్తు జీవజంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులము మారు పరిమాణము.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది నోటిపూత, కాలిన పుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాకున్న రక్తము నాపుటకున్న పుషయోగించును. గోరీయాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలను.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేచూని— ఇది యువాని శాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు మెరుపు, నీటకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యజాయధము.

బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. లెజాబీఫరాకు అవున్సు సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరావగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు అమోఘముగా పనిచేయును.

6. పార్శ్వపునోస్పి వగైరా యావత్తు నొప్పులకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై నుదహరించిన మందు లన్నియు బర్మా, చై నా దేశముల డాక్టరు వుంగీ అను ఒక మహామహానివలన కనిపెట్టబడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యాక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన జడయగలరు. వై నుదహరించిన మందులు పుషయోగించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు కేసుప బడును.

Abdul Aziz Sahib,

Native Doctor

South Vallur and Vuyyur Estates

Thota-Vallur, Kistna District

“అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుషయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అపునరమలేదు, ముఖమైన లెజుగులో వ్రాడబడినవి. గొప్ప సర్వీకేట్లులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు ఆరీ నారాయణరావు. పంతులు. డి. ఏ. బి. ఎల్. గారిల్లు వ్రాసిరి. “గారగు చానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంపాదించుకొని నా నిశ్చయము.” పుస్తకములు పలయోగవారు యీ చిరునామము వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2898

చోడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

పనాపదినరస్పర్శిణి

రక్తసీసరస రక్తముయొక్క పుష్కలతను పోగొట్టుకుండును శేరస్పర్శ గాంచినది. ధర 1-12-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు వృతితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫనసవాడి బొంబాయి.

స్వదేశ మాన్యనిత వస్తువులు.

గట్టి పని!

వెల సరసము!!

ప్రత స్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడుచున్న చిన్న. పెద్దనైజుల నుడతచాకులు, పేనా కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్ని నైజుల యిత్తడి కప్పుతాళములు, ఇనుపకప్పుతాళములు, మేలయిన ము గలికత్తులు, ఇత్తడి యినుముకలిసిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములతో బండ్లబస్తు చేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు సూకర్మాగారమున తయారు గడుచున్నది. (3081)

ధరఖాస్తులు పంపిన ధరలు తెలుపబడును.

వర్తకులకు సరఫరామైన కనిపావ నీయబడును.

తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., “ఇండస్ట్రీసు” కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. వెద్దాపురం. వెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తాళి సాదిచూర్ము

(కార్టఫరసంహిత)

తాళి సాదిచూర్ము ముక్కలకు బలమిచ్చును. దగ్గు ఎగరూపి రోగమును పోగొట్టును. తాళి సాదిచూర్ము ముద్దగ్గుతో కూడిన జ్వరమును, వాంతులను, అలెసారమును పోగొట్టును. తాళి సాదిచూర్ము ముక్కలతో గుండె మిక్కిలి యుపయోగకరము. తాళి సాదిచూర్ము ముక్కలను, గ్రహణిరోగము, పాండురోగములను పోగొట్టును. తాళి సాదిచూర్ము ముక్కలను పిల్లలకు తయారుచేయు జలుబుల దగ్గుల పోగొట్టును. తాళి సాదిచూర్ము ముక్కలను గట్టితీయటకు వచ్చు అరుచిని, వాంతులను పోగొట్టును. తాళి సాదిచూర్ము ముక్కలతో రాదుకొనిపోవుట, క్షయ రహితము మొదలగు గొంతుసంబంధమైన వ్యాధులయందు మిక్కిలి యుపయోగించును.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సోమ) మార్గము 10 రు 1-2-0 పేదెట్టు 50-కి 0-8-0

మీ చేడింగు డ్రైక్టరు డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్సీ, లిమిటెడ్, 10 హార్నిస్రోడ్, మాంటూరోడు, మదరాసు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మెలయ చందకము

గనేరి ముగ్గురు అను వెగరోగములకు మహారహు పథ్యములేను. పిడికారితో పనిలేదు. ఎటువై లెబుపువచ్చు, అను మూడు విధముల వెగరోగమును మూడు పూటలూ మున్నును. శ్రీల కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజ్ ధము. డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0

1 చందీనీ (మలయచందకమున కనుపానము) డౌబ్బు 3-0-0 1961

ముతుకుల మున్ను గగ్గొక్కము దోషములను పోగొట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బు 2-0-0

వీ యూషము కాఫీ, టీ, కోకోలకు బడులు. మంచినువాసన. గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బు 0-12-0 గంధర్వపార్సీ, రాయవరం. (గోదావరి.)

ముఖ్య గమనింపు

యోగ్యతావృత్తులు 2992 (2) మెదడు నుపయోగించునట్టి నా రందరికిని కాశీలో నుండు, దుర్గా మెదకల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫోట్రాప్ డౌబ్బు ము ఒక వరము వంటిది. నా మెదడు సంబంధమైకట్టి వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా నశయమైనవ. రంగూను } బాబులూల్, 30-6-1 } హెడ్ మాస్టరు

ఇది చూడవద్దు

చూచికచో మరువవద్దు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి ఇకపుయోజనా

కలరా వేగు వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన ఆయుర్వేదవిద్యావధములు

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు ముఖ్యరాశి స్త్రము 20 వత్సరములకు ఇండియా, బర్మా, సింగా, ఏడో మొదలగుచోట్ల అనేక వేల ప్రాణులకు, కలరా, ప్లేగుమండి

కాపాడుటయే కలరా శెట్టు 1-కి రు. 1-2-0 ప్లేగు శెట్టు 1-కి రు. 2-2-0 ఇకపుయోజనా శెట్టు 1-కి రు. 1-12-0 క్యాటలాగు ఉచితము ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, 41 ఆచారప్పకోవిడి, జి. టి. మదరాసు. ఒక గొప్పలాభము (3188)

రూ 115 లు చెల్లించిన రూ 500 మీ అనంతరం మీ వాస్తువారల కివ్వబడును. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచివెట్టబడును. రూ 1000 కట్టి తేక బుంబు మివ్వబడును. 31-10-21 తేదీవరకు వరుసను, డాక్టరు సర్వీకేట్టు లేదు దరఖాస్తులు తక్షణం పంపుకొనుడు.

డి. ఎస్. పోస్టురాష్ట్ర నెం. 287, మద్రాసు.

నమకము (1842)

బంగారు వెండిరత్న ముల వగలుకు ఇతర వస్తువులను వాడుక యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి గురుసామిశెట్టి కంపెనీ 28, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

వగలు వాడుకముగాను పూచీతోడ 4 వరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుటకు వచ్చును. తయారుచేసినవాటిని అనిశ్చయముగా ఆర్డరుమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి వగలు తయారు చేసికొన్న వారి వలన మా కంపెనీకము తెలిసికొనవచ్చును.

బహుమానము

వైద్యవిద్య ఆయుర్వేదగ్రంథములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును. రాజువైద్య నారాయణజీ కేశవదే, 27, చినాబజారు, మదరాసు.

DUNCAN STRATTON & Co.

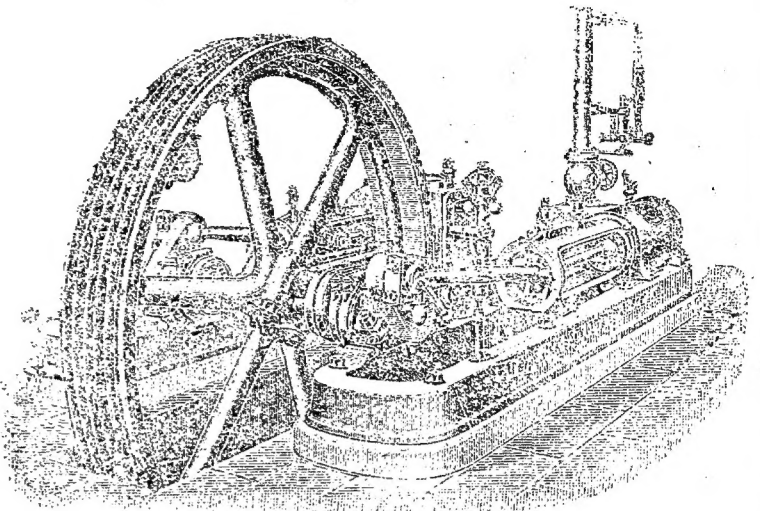
శ్రీ పంతుల వీరేశలింగం

(2412)

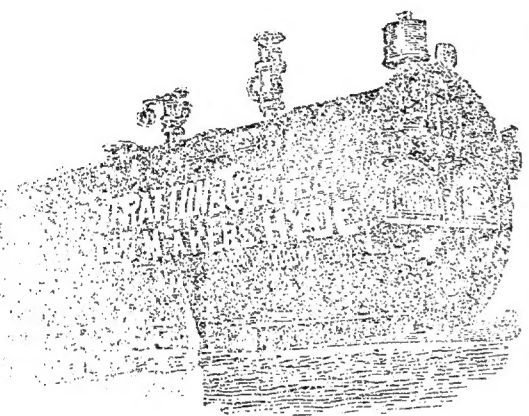
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రిజింపొరర్లు, మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పాదము 10 అడుగులు
 మొదలు 24 అడుగుల వర
 కుండును — దేయా పేటరు
 ఆ క. మొదలు 6 అ. 6 అం.
 వరకు యుండును.
 ప్రింట్రింగు వెనుక
 కి పానులు మొదలు
 180 పానులవర కుండును.

ప్రొక్టర్ & కర్నిల్ బాయిలర్స్.

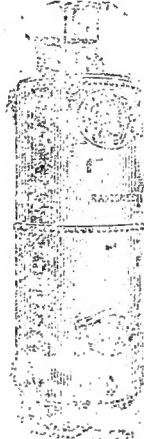

హైదరాబాద్ లో లంకాపైరు బాయిబర్డు.
 ఈయన 28 అ|| మొదలు 32 అ|| వరకు ఉన్నాడు.

పాపములు మోయుచున్నాను. దేవుని క్షమించమని ప్రార్థన చేస్తున్నాను.

లోకో మల్టిట్యూబల్ బాయిలర్లు.
 స్టీమువర్క్కింగు వెనరు 80 హానులు మొదలు
 100 హా|| 120 హా|| 150 హా|| వరకు ఉండును.

వర్షి కల్ గాయలర్లు.

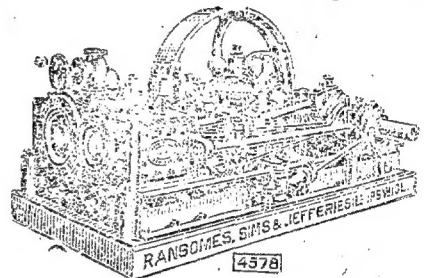
జీవీము వర్క్-రిగ్ (పెషన్) 80 పానులు హెంబులు
100 పానులు వగవరదును

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన నాటిని
నష్టయి చేయుదుమా.

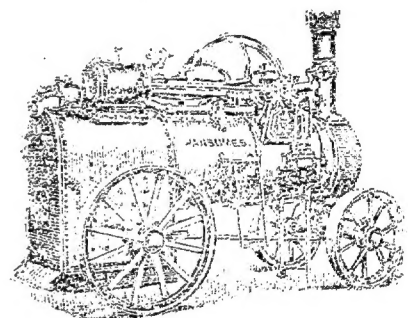
దూది జిన్నెంగు మెషినరీ, వాటి సామానులు
 దూది కెస్సింగు మెషినరీ
 దూది స్పిన్నింగు మెషినరీ
 దూది వీవంగు మెషినరీ
 అన్ని రకముల వ్రేము ఎంజిన్లు
 అన్ని రకముల ట్రీకు బాయిలర్లు
 కోల్ లో వర్క్ మిల్లింగు మెషినరీ
 నూనె మిల్లు మెషినరీ
 పంచంగడచేయు మెషినరీ [నలు
 వడ్డు బియ్యము చేయు మెషినరీ వాటి సామా
 అన్ని రకముల పంపింగు మెషినరీలు
 కాగళ్లు, వ్యక్త సాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
 రగన్ నూనె కురుడు ఆంలలో ఎంజిన్లు
 ఎలక్ట్రిక్ ట్రెడింగు (ప్లాన్లు) కొరముట్లు
 తేలులు వగైరా పు కొరముట్లు
 ట్రలు సాప్టింగు, కల్లింగులు, నె డెస్ట్రక్షన్
 కాట్ బరన్ ఆండు కాన్స్ట్రుక్టర్స్ పుల్లిలు.
 వగయరా అన్ని రకముల సామానులు.

స్టాక్ బ్రెస్టాక్ కాంపాండు
'హిందూస్థాని' ఎంజినీరులు.

(కాన్ కుషాప్త మొననుండి పోటో తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ పిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హాస్సీడు కాంపాండు ఎంజనులు.

ప్రార్థనలో స్థిరము ఏంజనులు.

సింపిల్" సింగిల్, డబుల్ సిలండర్ గలవి.
 స్క్రీము ప్రెషర్ 120 పౌనులు గలవి.
 కాంపాండు— హై, లో ప్రెషర్ సిలిండర్లు.
 స్క్రీము ప్రెషర్ 150 పౌనులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ క్రై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుందు ఇంగ్లీషు స్టూడు ఇంపార్టింగు కంపెనీ ప్రాప్తిపరు గారైన
మానేపల్లి బాపనయ్యగారి కేనసు వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్ధులు, శైత్యము, పడిశము, రొమ్మపడిశము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు, పోటు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని దబ్బీతో ననా వెల రూ॥ 0—10—0; దబ్బిక 1-కి రూ॥ 5—12—0. పోస్తుపుర్రులు నలు.

అమృతాంజనండిపాః.

109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

